

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest. IV. Egyetem-utca 4. sz.

Belga királyi nemzeti csendőrtestület.

Ismereti: Fischer Ede cs. k. csendőr-nagy tanulmánya alapján:
R. L.

Szervezés.

A csendőrség kiegészítő része a belga hadseregnek. Feladata egyrészt a közbiztonság fenntartása, másrészt katonai feladatok teljesítése békében és háborúban.

A testület területi elosztása teljesen boscásimul a hadsereg és a honvédség szervezetéhez és háború esetén külön hadi alakulatot nyer.

Katonai be- és elosztása.

Belgium négy katonai kerületre van felosztva; ezek: Brüssel, Namur, Bergen és Gent. Háború esetén minden kerület egy-egy gyaloghadosztályt, két-két kerület pedig (Brüssel—Namur, Bergen—Gent) egy-egy lovashadosztályt alakít. Ez a négy katonai kerület egyidejűleg négy csendőr-csoportot képez, a melyek háború esetén a lovascsendőrökből négy hadosztály-csendőrszázadot (escadron) állítanak fel.

A csoportok három, illetőleg két csendőrszázadra tagozódnak (Brüssel, Lüttich és Bergen három, Gent két század, összesen 11 van), minden század több (3—5), összesen 39 kerületre (szakaszra) minden kerület egy bizonyos számú csendőr-brigade-örsre oszlik.

A csoportok, századok, kerületek és brigade-ok szorosan véve katonai nyilvántartó hatóságok. Feladatuk a nem tényleges állományu legénység nyilvántartása, a tartalékok és újonczok behívása (háborúban és békében), a lónyilvántartás és egyéb katonai feladatok. Katonai ügyekben a csendőrség a katonai parancsnokoknak, végső fokban a hadügyminiszternek van alárendelve.

Csendőrségi belső- és külső szolgálat.

A csendőrség személyi, fegyelmi, katonai és gazdasági tekintetben a hadügyminiszter alá tartozik.

Közbiztonsági ügyekben az igazságügyminiszter és annak hatóságai rendelkeznek felette, a melyek büntügyi tekintetben jelentéseket követhetnek a csendőrparancsnokságoktól. Belgium csendőrségének főparancsnoka egy ezredes, esetleg tábornok.

Hatásköre: a katonai parancsnoklás; a gazdaságkezelés ellenőrzése; az öltözet és felszerelés; fegyverkezelés;

oktatás ellenőrzése; a közbiztonságra vonatkozó oly intézkedések, melyek összpontosítással, vagy a mozgósítási tartalék felhasználásával függnek össze; felügyelet a testület egészségügyeiben; szemle az összes osztályok felett; a katonai harcra termeltség ellenőrzése.

A csendőrfőparancsnok minden tekintetben a hadügyminiszternek van alárendelve. Neki felelős a csendőrség katonai kiképzése és harcztermeltsége tekintetében. Viszont az igazságügyminiszter jogosult a főparancsnokhoz rendeleteinek mikénti foganosítása tekintetében kérdést intézni; ez okból a főparancsnok köteles ezen minisztériummal állandó összekötésben lenni.

A főparancsnok mellé a törzs van beosztva. Ez áll: egy alezredes (mint helyettes), egy százados és egy alhadnagy (mint segédtiszt), egy kapitány, mint elszállásoló-tiszt (a laktanyaügyek végzésére), egy kapitány, mint raktárkezelőtiszt, egy első osztályu ezredorvos az egészségügyek és egy katonai állatorvos az állategészségügyek ellátására. Ezenkívül az irodai másoló munkálatok elvégzésére egy segéd-, két lovas- és öt gyalogaltiszt van beosztva.

A törzsnél van az *átvevő bizottság*, a mely a gyárosoktól szállított posztót és felszerelési tárgyakat átveszi és az egyenruházat készítését ellenőrzi.

Végül a törzshöz tartozik még a *mozgósítási század* (escadron mobile). Feladata kettős. Egyrészt mint oktatószázad, másrészt mint mozgósítási század (nagyobb összpontosításra) lesz felhasználva. Legénységi állománya változó, de mint mozgósítási századnak legalább 120 teljesen kiképzett lovascsendőrrel kell bírnia. Ezen 120 fő nem számít az örsök létszámára. A század parancsnoka egy kapitány, a kinek öt alantás tiszt, bizonyos számú altiszt és a tisztjelöltek vannak alárendelve. A század negy szakaszra tagozódik, melyeket alantás tisztek vezényelnek. Az 1. és 2. szakasz teljesen kiképzett, a 3. és 4. szakasz újonczképzés alatt álló (négy hónapnál nem idősebb) legénységből áll. A századnak, mint *száguddősapatnak* alkalmazását a hadügyminiszter rendeli el; a részletes utasításokat a kivételhez a csendőrfőparancsnok adja meg.

A csendőrség, mint már említettük, négy csoport (vagy hadosztály=division) parancsnokságból áll. Ezek székhelyei 1. Brüssel (Antwerpen és Brabant tartományokra); 2. Gent (keleti és nyugati Németalföldre); 3. Lüttich

STOWASSER JÁNOS osás úri és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közön hadsereg, a m. kir. honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Onskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Argyezék minden hangszerről külön küldetnek. **Magyarország legnagyobb vonós és fúvós hangszerek gyára.** 6

(Lüttich, Limburg és Luxemburg tartományokra) és 4. *Bergen* (Hennegau és Namur tartományokra).

A csoport parancsnoka egy őrnagy. Hatásköre: 1. Fegyelemkezelés, katonai kiképzése az alárendelt legénységnek. 2. Az alárendelt századok gazdaságkezelésének ellenőrzése. 3. Évenként egy szemleutazás. 4. Az oktatás ellenőrzése.

A bíróságok jogosultak hozzá bűnügyekben megkereséseket intézni. A közigazgatási hatóságokhoz való viszonya meglehetősen laza s mindössze a törvényes rendelkezések végrehajtására szorítkozik.

Segéd tisztje egy alantostiszt. Az irodai teendőket egy segédmunkás altiszt (Adjutant-sous-officier) végzi. Az egészségügyi teendőket egy csapatbeli katonatorvos látja el. *Mint csapatpartalék: 50-től 100-ig változó lovascsendőr áll rendelkezésére.* Jogosult ezenkívül — ha a késelem veszélylyel jár — úgy a századok, mint a területek tartalékait a veszélyeztetett helyre összehonni, illetőleg az őrsök legénységét összpontosítani. Ha a késelem nem jár veszélylyel, köteles ezen intézkedéshez a hadügyminiszter engedélyét kikérni.

Minden csapat három (ritka esetben két) **csendőrszázadból** áll, melyeknek határai a tartományok határait át nem léphetik. Belgiumban összesen kilencz csendőrszázad van.

A század élén egy törzstiszti vizsgát tett kapitány (capitaine-commandant) áll.

Hatásköre: 1. Fegyelemkezelés; 2. kiképzés; 3. *közvetelt* ellenőrzése a közbiztonsági szolgálatnak; 4. gazdaság- és pénzkezelés; 5. az oktatás irányítása; 6. az összes alosztályoknak évenként egyszer való meg szemlélése. Az irodai teendők ellátására két altisztje van. (Egy adjutant-sous-officier és egy marechal des logis fourrier). Ő kezeli a pénztárt és küldi az illetéket az alosztályoknak. (E czélból külön chequek állanak rendelkezésére).

Közbiztonsági szolgálat tekintetében a századtartalék áll rendelkezésére (20—50 lovascsendőr), a mely a törzs székhelyén állomásozik.

A század bizonyos számú *csendőrkerületre* tagozódik. Összesen 39 ilyen kerület van Belgiumban. A kerület egy katonai szakasznak felel meg, a melynek parancsnoka egy alantostiszt vagy egy törzstiszti vizsgát meg nem tett kapitány (Capitaine en second).

Hivatása: 1. Katonai parancsnoklás és fegyelemkezelés; 2. a közbiztonsági szolgálat oly mérvbeni állatása, a mint az a rendőrszt részére előírva van; 3. a közbiztonsági szolgálat vezetése a kerület (megfelel nálunk a szakasznak) területén; 4. a brigade-ok (megfelel nálunk az őrsnek) szolgálati működésének *közvetlen* ellenőrzése (havonként legalább négy őrsön); 5. az oktatás irányítása; 6. az összes őrsöknek a szükséghez képest való meg szemlélése; 7. havonként az összes őrsök *felriasztása* (gyülekező), a katonai készség kipróbálása céljából.

Az irodai teendők ellátására a kerületi (szakasz-) parancsnok mellé egy altiszt van beosztva. A kerületi (szakasz-) parancsnok 10—30 lovascsendőrből álló *tartalék* felett rendelkezik, a mely a kerület székhelyén állomásozik.

Minden kerület bizonyos számú brigadéból (őrsből) áll, a melynek létszáma lényegesen változó. Így a csoportparancsnokságok székhelyén lévő őrsök létszáma 60—200 fő között ingadozik (Brüssel 196, Gent 90, Lüttich 60, Bergen 74 fő); a századparancsnokságok állomáshelyén lévőké 30—60 között váltakozik, a kerületek székhelyén lévőké 10, 20, legfeljebb 35 ember. A külső brigade-ok (őrsök) létszáma legtöbbször 5—7. kivételes esetekben 10—16 fő. Öt főn aluli létszámú őrs összesen négy van.

Belgiumban összesen 410 brigade (őrs) van. Ebből 202 gyalog-, 157 lovas- és 51 vegyes őrs.

A brigade parancsnoka egy brigadier (őrsparancsnok); őrmesteri rendfokozatban (Marechal des logis-chef). Köteles az alárendelt legénységet a közbiztonsági szolgálatban és katonai ügyekben oktatni, a *közbiztonsági szolgálatot, épügg, mint bármely közcsendőr, teljesíteni*, ellenőrző szolgálatot tenni és az irodai teendőket ellátni. A brigade legidősebb csendőre helyettese a parancsnoknak s köteles ezt az írásbeli teendők végzésében támogatni. A feljelentéseket (proces verbal) az egyes csendőrök maguk fogalmazzák és tisztázzák.

A csendőröket az őrsparancsnok vezényli a szolgálatba s úgy a szolgálat kifogástalan teljesítéséért, mint körletében a zavartalan közbiztonságért ő felel. Veszély esetén jogosult a szomszédos őrsöket telefon után segélyül hívni.

A belga csendőrségnél elv, hogy egy járőr legalább két tagból álljon. Ezek bármily természetű szolgálatot kerékpáron is teljesíthetnek.

Vasuti csendőrség Belgiumban nincsen. Ha a vasuti hatóság valamely csendőrségi szolgálatot igénybe óhajt venni, akkor külön díjazni tartozik. Ilyenkor a csendőr 2, a főtiszt 12 s a törzstiszt 20 frank pótlékot kap naponta.

Kiegészítés.

1. Tisztek:

A tisztikar a saját testületéből egészítődik ki.

Tiszti kinevezéshez egy szakvizsga letétele szükséges, melyet a lovas marechal des logis-chef-ek egy egyévi tanfolyam hallgatása után tesznek le.

Százados-szárnyparancsnok csak az lehet, a ki a törzstiszti vizsgát tett s egy katonai század vezetésére (csak úgy mint a csapatnál) minden tekintetben megfelel.

2. Legénység:

Részben a hadsereg legénységéből és altisztjeiből, részben oly polgári egyénekből egészítődik ki, a kik védkötelezettségüknek eleget tettek, vagy a kik nem véd-

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három dobozról ingy. postai szállítással.

kötelesek (ki nem sorsoltak; vagy kisorsoltak, de váltságdíjat fizettek, vagy olyan kisorsoltak, a kiknek helye egy önkéntesen szolgáló utján lett betöltve.) A felvételi feltételek csekély eltéréssel azonosak a magyar csendőrségével. Valamennyi csendőrelölt az illetékes községi vagy városi előjáráságtól bizonyítványt köteles hozni, mely szerint *családjában senki sem eskóros* (epileptikus), *tuberkulózis* vagy *iszákos természetű*.

A hadseregből átlépő egyén bat, a többi nyolcz évi szolgálatra kötelezi magát.

A próbaszolgálat ideje egy év.

Oly csendőrök, a kik bármely okból nem váltak be, tekintet nélkül arra, hogy a tényleges állományból vétettek át vagy sem, a csapathoz utaltatnak át, a hol elváltat hat, illetőleg nyolcz évi szolgálati kötelezettségüket le kell szolgálniok.

A bat, illetőleg nyolcz év leteltével a tovább szolgálni óhajtók újabb hat évre kötelezik magukat (Reengagement).

*

Belgiumban az összes csendőrtisztek és 1837 főnyi legénység lovasítva vannak.

Minden alantos tiszt egy, a százados-századparancsnok és törzstiszt két lovat saját költségére beszerezni tartozik. E célból a kincstártól 1000 frankot kap lovanként. Lótartás átalányozva van; az istállókat a kincstár bérlé.

Szolgálatban a tiszt mindenkor lóháton tartozik kivonulni; szemleutazásakor a szállítóeszköz minősége az ő tetszésére van bízva.

A legénység *kivétel nélkül* ki lesz képezve a lovaglásban s így a beosztásnál nem kell tekintetbe venni, hogy az illető a lovasságnál vagy a gyalogságnál szolgált-e?

Minden csendőrnek teljesen kiképzett lovasnak kell lenni. Ezt a kiképzését a próbaszolgálat tartama alatt a központban nyeri, a mely azután az örsön folytatódik. A szakaszparancsnok összes örsének legénységével havonta kétszer iskolalovardát tart.

A rendes szolgálat nappal lóháton, éjjel gyalog teljesítetik. Karhatalomként a csendőrség (tisztek vezetése alatt) kivétel nélkül lóháton vonul ki, sőt nagyobb összpontosításnál (az antwerpeni strike alkalmával 800 ember) ezredé lesz alakítva

(Véga köv.)

Csendőrök, horgászszatok!

Irta: Zsarnovitzky Árpád, nagybícsesei kir. járásbíró.

Kevés dolog van, mely szebb, jobb és nemesebb élvezetet nyújt, mint a szabad természet. Kérdem: alkothat-e egy elsőrangú festő szebb színvegyületet, mint a szivárvány, avagy tudjuk-e utánozni azt a színt, mit a derűs égboltozaton látunk? Képes-e az első cukrász egészségesebb és finomabb édességet produkálni, mint a

szorgalmas méhecske által a virágok nedvéből feldolgozott méz, avagy talán jobb a befőzött gyümölcs, mint az érett gyümölcs a maga természetes ízével? Megnyugtató-e felzaklatott idegrendszerünket a hidegvizgyógyintézet mesterséges leöntéseivel jobban, mint a hogy megnyugszik a kristálytisza hegyi patak hullámaiban fürödve és ha messze a világ zajától egy erdő árnyában lepihenünk? Vagy képes-e pótolni vagy visszaadni egy hangszer azt az éneket, mely az embernek vagy a fülemilének torkából kijő? Avagy szebb-e a mesterséges erdő és szikla, mint az őserdő és a természet romboló erejével létesített sziklacsoport?

Igy vagyunk mindennel, bármely érzékünk keresi a szépet és jót, a legtökéletesebbet az őstermészetben találja föl. Ezért az iskolázottság és a művelődés terjedésével lépést tartva terjed a turista hajlam. És kik kultiválják a turistáskodást? A tanult és művelt emberek és ezek közt is főként az ifjabbak, nem azért, mert ehhez fürgeségre és erőre van szükség, hanem mert bennük van meg azon romlatlan szív és kedély, mely a szépet és nemesért lelkesülni tud.

A csendőr talán ép azért őrzi meg lelke tisztaságát, jelleme szilárdságát s testi-lelki erejét a kisértesek közepette, mert hivatása után járva ideje tulnyomó részében a szabad természet fonséges csöndjében s közbenkötben a haragvó ég háborúja alatt idegrendszere megnyugszik és megedződik.

És mégis — habár a csendőr ideje tulnyomó részét portyázva a szabad természetben tölti — azt ajánlom, hogy szórakozását is hol csak lehet, a szabad természetbe vezető horgászaton keresse; mert ezen igen hasznos sporthoz kevésbe kerül a felszerelés s a pormentes és pázsitos folyóparton eltöltött magányban észrevétlenül fejlődik előszeretetünk a természet szépségei iránt, a menyiben számtalan oly megfigyelést teszünk az állatok és növények élete és sajátságai körében, a melyekről különben sejtelmünk sem volna; egyszersmind ez által megóvjuk testi s anyagi romlásunkat, melybe a koresmák, kávéházak és a romlott társaság légköre vezet.

Sokan a horgászást türelmi próbának vélik, holott — bátran merem állítani — ennek épen az ellenkezője, t. i. fárasztó, idegeketizgató, testi ügyességet és gyakran nagy lélekjelenlétet követelő foglalkozás. Állításomat igazolandó, a következő klaszikus példara hivatkozom: A santacatalinai (Amerikában) halászati egyesület sportversenyein kötelező szabványos horoggal, zsinórral és bottal fogott legnagyobb hal egy 163 kg.-os tengeri sügér volt, a melyik felóra alatt, egy 91 kg.-os thunhal, a melyik négy óra alatt, egy 65 kg.-os thunhal pedig csak hét órai fárasztás után adta meg magát, szerteséthurezolva a tengeren ezen idő alatt a csónakban ülő halászt és kormányosát. A mellett, hogy ez az eset azt is igazolja mily óriási különbség van az egyes halak természete.

BUTOR

készpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TEREZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

kiváltképen védekezésük bevessége, kitartásuk sth. tekintetében, még azt is mutatja, mily idegizgató s erőt, ügyességet és lélekjelenlétet feltételező ez a sport; hiszen elég egy elbibázott mozulat, egy meg nem ügyelt helyzet, hogy az ilyen hatalmas erejű hal a csónakot felborítsa, vagy a balászt a tengerbe ráutsa.

Hogy pedig nemcsak a tengerben, de a mi vizeinkben is érdemes horgászattal foglalkozni, a legújabb időkből felemlitem a következő eseteket (az illető borbászok neveit mellőzvé, mert „nomina sunt odiosa”): Egy volt igazságügyminiszterünk fogott horoggal négy darab harcsát a Nyitra folyóban, melyek mindegyike 50 kg. nehéz volt, egy mérnök fogott a Dunában egy 22 kg.-os balat (faját nem mondta), egy tábornok fogott a Balatonban egy 6 kg.-os pontyot, én pedig fogtam a Vág folyóban egy hét alatt 1910 január hóban egy 5 kg.-os csukát és egy 4 kg.-os galóczát, már pedig ezeknek ára itt kg.-onként 2—3 kor. szokott lenni.

Igaz: lehet a horgászat türelmi próba is, de csak szakavatlan horgász kezében, a ki mit sem törődve a halnak sajátságaival és természetével, a víz partjára erve a kiválasztott helyen földbe veri turistaszékét, vagy a fűre kiterítve pokróczát, mentől nagyobb lármával kibontja és összeállítja haláskészletét, azután — midőn már szivarjára is rágyujtott — jökora csobbanást okozó dugójával bevétvén horgát a vízbe, lesi, várja az óhajtott jó szerencsét, holott pedig ilyen készülődés közben a kiválasztott helyen tartózkodó összes halak már régen kerekét oldottak s a mi esetleg ott maradt is, azt ugyan biába próbálja zsákmányul ejteni.

A legnagyobb baj az — a miért ép a horgászat nem tud elterjedni és hivekre találni — hogy alig akad 1—2 ember, aki ehhez ért és így példát szolgáltatna; míg ha a csendőr — a ki gyakran változtatja helyét — ezt megtanulja, ez által nemcsak hogy nagyban terjedne, de ennek az is volna igen hasznos eredménye, hogy a halfogás körül folyó rablógazdaság s a tiltott halászási módok lassanként megszűnének.

Ezért: Csendőrök, horgaszatok!

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Kincsek a tenger fenekén.

Április tizenegyedikén, a „fekete szombaton» elmerült a Titanic, s egy hónappal előbb, márczius tizenhatodikán: a „fekete szombaton» a „Peninsular és Oriental» társaság „Ocean» nevű gőzöse, mely Bombayba indult s a csatornában összeütközött egy Pisagna nevű német vitorlással és elmerült. Az Oceana-t a tapasztalt indiai utasok mindig előnyben részesítették, mert hosszú pályáján sohase érte viszontagság és szerencsétlenség. A sors különös játéka, hogy a szerencsehajó éppen utolsó útján

pusztult el és a katasztrófa jelentékeny emberáldozatot követelt, bár korántsem annyit, mint a „Titanic» hajójáé. Az Oceana fedélzetén háromnegyed millió fontnyi (tizen-nyolcz millió korona) pénzzállitmány volt arany és ezüstrudakban. A szerencsétlenség híreire Bombayban azonnal felszökött az ezüst ára, a londoni Cityben, a Lloyd hivatalában pedig nagy pánik és szomorúság uralkodott. Az arany- és ezüstrud-szállitmány ugyanis ennél a világhírű intézetnél volt biztosítva, mindössze ötszáz font ellenében, s a lefolyt esztendő után, mely a hajóbiztosító intézeteknek másfél millió fontnyi kárt okozott, ez újabb 750,000 fontnyi veszteség végzetes lehetett volna. Am a Lloyd ezuttal is méltónak bizonyult régi bírnevéhez. A károsultak haladéktalanul megkapták csekkeiket, s a legközelebbi hajó, mely Indiába indult, hiánytalanul vitte fedélzetén a teljes összeget, körülbelül háromnegyed milliót. Az újabb biztosítás egy fillérrel se került többbe, mint a régi; a díjszabás szerint ötszáz fontot fizettek az érdekeltek.

A kifizetett csekkek ellenében a biztosítók természetesen fentartották maguknak az elsülyedt kincszállitmány tulajdonjogát. A társulat azonnal nagy londoni vállalatokkal lépett érintkezésbe, mely hivatásszerűen foglalkozik elsülyedt hajók és értékes szállitmányok kiemelésével. Az angol admirális buvárai tudvalevőleg 210 lábnyi mélységben is sikeresen működtek, bár ez a vállalkozás nagy kockázattal, halálos veszedelemmel jár. Magánbuvár-vállalatok mélység-rekordja ezideig az Alfonzo XII. nevű gőzös kincseinek kiemelése volt. A hajó tudvalevőleg a Kanári-szigetknél sülyedt el, 162 lábnyi mélységben. Ez a rekord egy Lambert nevű buvár nevéhez fűződik. Az Oceanánál a mélység nem volt nagyobb akadály — a gőzöst mindössze 90 lábnyi vízoszlop borította — ellenben más, súlyosabb akadályok merültek fel. Mindenekelőtt a tengeráram, mely néhány nap alatt a hajóroncsot kilencz mértföldnyire sodorta a szerencsétlenség szinbelyétől. A buvár természetesen védtelen az áramlattal szemben, a helyet tehát, a hol a tengerbe merül, szinte matematikai pontossággal meg kell állapítani, hogy egyenesen a hajó fedélzetére ereszkedjék, nem pedig mellé, vagy pedig a gőzös egyik kéményébe. Az említett esetben a buvárnak az volt a kötelessége, hogy

1. Az Oceana fedélzetére ereszkedjék;
2. A szalón lepcsőzetén haladjon lefelé;
3. Egy hosszú folyosó karfáján végigtapogatódzzék;
4. Feltörje az egyik kabin ajtaját;
5. A kabinban az egyik íróasztal fiókját;
6. A fiókból kivegye a kasszakulcsot;
7. Megtalálja a pénztárszobát;
8. Feltörje a pénztárszekerényt.

Mindezt a buvárlámpa gyér világánál kell megoldania, a mi egymagában is nehéz feladat. A buvár a légszövet is magával czipeli, s arra különösen vigyázni kell, hogy a légsző meg ne repedjen, a mi biztosítást jelentene... Az Oceana fedélzetén a buvárnak még egy második és harmadik pénztárszekerény kulcsát is meg kellett keresnie. Érthető tehát, hogy a Lloydnál valóságos ujjongva fogadták az első sürgönyt, mely lakonikus rövidséggel jelentette, hogy a kulcsot megtalálták. Ez alaposan megkönnyíti a buvár munkáját s most már mindössze néhány napi késedelemről lehetett

FIGYELMEZTETÉS!

Ne vegyen addig grammofont, eufont, hanglemert vagy bármily más hangszert, amíg

REICH ALADÁR műhangszer
készítő

BUDAPEST, VIII/c. NÉPSZÍNHÁZ-UTCA 27. szám.

Csendőröknek 5% engedmény!

képes árjegyzékét el nem kéri,
amely ingyen lesz küldve. ::

**Grammofon 22 K, eufon 35 K,
hanglemezek 2-40 korona.**

A Gellérthegy alján.

Agost. 1912 júl.

szó, a társulat pedig minden napért — a kikötött százalékokon kívül — száz font sterlinget kapott. Ha a buvárok nem találják meg a kulcsot, a szekrényeket fel kellett volna törni, a mi igen kétséges és kockázatos vállalkozás. Hiszen egy napi késedelem száz font veszteséget jelent. A második kulcsot azonban nem lelték meg. A szekrényt fel is kellett törni, de hagyján, az első szekrényben elegendő pénzt találtak: a társulat kára részben fedezve volt.

A buvártársaság az Oceana kincseinek kiemelésével bámulatos munkát végzett. De a tengerfenéknek más, rejtettebb kincsei is vannak, s a társulat most e problémák megoldásával foglalkozik. A megoldandó problémák legnehezebbike, de siker esetén legkiadósabbja Argyll herceg Armada hajójának s a Lutine nevű elsüllyedt angol hadihajónak kiemelése volna. Az Armada hajó tudvalevőleg bármezáz, a Lutine száz év óta nyugszik a tenger fenekén, de a reménység nem szűnt meg, a kutató, kincsvágyó emberiség nem nyugszik, míg az elsüllyedt kincsrakományokat ki nem emeli az oceán mélyaságából.

Argyll herceg Armada hajóját a vihar 1588-ban sodorta Tobermory Bayba, a Mull-sziget partjára (Skócia nyugati partvidékére), a hol a hajókolosszus leégett és elmerült a hullámokban. Erzsébet királyné és I. Jakab mindent elkövettek, hogy a szállítmányt kiemeljék, de fáradozásuk eredménytelen volt. I. Károly utóbb királyi jogát átruházta a mostani Argyll herceg őseire. Az idők folyamán sok értékes holmit hoztak felszínre a buvárok. Egy gyönyörű bronzágyat Benvenuto Cellini örökbecsű ötvösmunkájával, továbbá több angol és spanyol aranypénzt, végül remek arany- és ezüstedényeket. Az edények állítólag abból a készlethől valók, a mit II. Fülöp küldött Londonba, jövőendő háztartásának céljaira. A monda szerint ezenkívül harmincz millió értékű aranypénz volt a hajó fedélzetén, de a források nem említik meg, hogy 30 millió pesetáról, vagy ugyanannyi fontról van-e szó, a mi igen jelentékeny különbség.

Az Argyll hercegek természetesen mindent elkövettek, hogy a kincset kiemeljék, de a hajóroncs oly mélyen befuródott a tengerfenék iszapjába, hogy a hajóhoz férközni szinte lehetetlen.

Néhány hónap előtt Londonban részvénytársaság alakult, melynek az a célja, hogy a hajót végkép kiemelje az iszaphól és Londonba szállítsa. A társulat bér szerződést kötött Argyll herceggel s már meg is kezdte munkálatait. Érdekes, hogy több részvényes azzal a kikötéssel vesz részt a vállalkozásban, hogy nyereség részét ne aranyban, hanem műkincsekben kapja meg.

Egy másik részvénytársaság a Lutine nevű angol hadihajó kiemelésén fáradozik. A Lutine a holland partvidéken, a Zuyder-tóban süllyedt el 1799 október tizenkilencedikén. A windsori kastély hástyáján egy hatalmas ágyú látható, torkával Eton felé, s az ágyúba, melyet az elsüllyedt hajó fedélzetéről hoztak fel a buvárok, be van véve a Lutine katasztrófájának hiteles története. A Lutine eredetileg francia hadihajó volt, utóbb az angolok kerítették kézre. 1799-ben Skynner kapitány parancsnoksága alatt indult el Jarmouthból Hamburgba, s a Zuyder-tóban zátonyra jutott. A legénységből egy ember menekült meg, ez vitte a szerencsétlenség híret Angliába. Duncan lord admirális akkoriban az angol bankárok figyelmébe ajánlotta a Lutine-t na-

gyobb pénzüsszegek szállítása céljából, s ilyenformán a hajó fedélzetén különböző becslések szerint 140.000 font, mások szerint legalább is 1,666.000 font értékű szállítmány volt készpénzben. A hollandusok az első években 55.000 font készpénzt és sok értékes holmit hoztak fel a Lutine szállítmányából, utóbb, a buvárok további kísérletei esődöt mondtak és 1828-ban a hollandi király az őt megillető részt IV. György angol királynak, György király viszont a Lloydnak engedte át. A Lloyd fokozott energiával folytatta a munkálatokat, s 1858-ban 38.000 fontot, a következő években 41.000 fontot hozott fel a hajó pénzz szállítmányából. Ugyanekkor hozták fel a Lutine hajóharangját, mely most a Lloyd londoni épületében függ, s valabánszor hajószerencsétlenséget jelentenek meg is kondul. Legutóbb a Titanic szerencsétlensége után szólalt meg a Lutine harangja.

KÉPEINKHEZ.

Képek Budapest eltűnő részleteiről.

Hosszu időn át teljesen elhanyagolt része volt a fővárosnak az a terület, a melynek egyes részeit a jelen számunkban közölt képeken olvasóinknak bemutatjuk. Az ugynevezett Ráczvárosnak Tabán nevű része ez, a Gellérthegy északi és északnyugoti oldalán elterülő keskeny, zeg-zugos utcáival és régi alacsony házaival.

A főváros modern fejlődése azonban az idők folyamán itt is tért hódított és mióta az Erzsébet-híd felépült s eme monumentális alkotás megfelelő háttérül az öreg Gellérthegy egész dunai oldalát is csinosítani, átalakítani, rendezni kellett, egymásután tűnnek el a Tabán régi, dűledező viskói is. Előbb csak közvetlen a hid közelében volt bázakat bontották le s úgy haladtak befelé, jobban mondva fel, a hegy nyugoti része felé fokozatosan.

Óriási költségebe kerül ez a fővárosnak, de azért folyik a kisajátítás tovább. A Hadnagy-utczának és a Koroszt-térnek a Gellérthegy felé eső és a felső része egészen kisajátítás alatt áll mind. A dűledező, régi, ócska viskókat lebontogatják egymásután s helyeiket a hegyoldalon szépen parkozott terület foglalja el végig. Elől a Duna felé eső részen pedig már is hatalmas paloták épültek, most még a benti szemrontó részletnek eltakarására, ám később keretül az említett rendezés alatt álló, illetve teljesen átalakítandó területnek.

A hegy oldalain és hátsó lankás részein gyönyörű villák épültek. Előt a Duna felé eső része pedig már teljesen rendezve van s tervbe van véve egy villamos közlekedésű síkló vasut is, a melylyel a hegyre való közlekedést igyekeznek megkönnyíteni.

Igy készül már évek óta, lassan-lassan az egész Gellérthegy rendezése, hogy akkorára, mire az új Sárosfürdő felépül, olyan lehessen annak a környéke mindenfelől, a milyen egy világfürdőt megillet.

Merkur kerékpárok

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárból 20 kor., alkatrészekből 20 kor., alkatrészekből 20 kor., alkatrészekből 20 kor. — Aranydíjat ingyen és bérmentve küld

DÉRY EDE

legfinomabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljes jóállás mellett. Csekély havi részletfizetésre. — Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. — kerékpár- és varrógép nagyraktár

SZEGED.

Kereszt-tér.

A hadnagy-uteza a felvérsas-térről.

Kőpek Budapest eltűnő részleteiről.

A vár az árok-utczából nézve.

HIREK.

Adományok. A létesítendő csendőrségi internátus-alap javára Hegedüs Gyula százados és Szvoboda Rezső főhadnagy, üdvözlések megváltása czimén. 2—2 koronát; Szabo Jeremiás és Kocsis Zsigmond, dávidi őrsbeli csendőrök pedig a Ferencz-csatornai erdekelték halászati társulata által nekik halászati kihágás feljelentéseért kiutalt 2 korona 90 fillért adományoztak. Ezen újabb adományokkal az alap vagyona 26,885 korona 38 fillérré emelkedett.

Megtámadott tagosító bírók. A nyitrai kir. törvényszék által kiküldött Links István törvényszéki bíró és dr. Staud Gábor törvényszéki jegyző által Vigváron foganatosított községi tagosítás alkalmával az elégedetlenkedő pórnép megrohanta a bivatolós helyiséget és ott mindent felforgatva a bútorokat összetörte. A szorongatott bírósági kiküldötteket az idejekorán érkezett csendőr júrór szabadította ki veszedelmes helyzetéből. A lázongók ellen az eljárás a csendőrség részéről folyamatosan tétetett.

Letartóztatott pénzhamisítók. Egresi Sándor őrmester, vásárotenaményi őrsparancsnok Mátészalkán egy messze szétágazó pénzhamisító banda tagjait éppen akkor kerítette kézre, midőn azok jól sikerült hamisítványaikat akarták forgalomba hozni. A gyanúsítottak közül Bari Istvánné, ifj. Szántó János, Kazinczki György és Nagy József elfogatván, a kir. törvényszéknek átadtak.

Megtámadott csendőr. Wagner Márton aranyosbányai őrsbeli csendőrt, ki május 4-én este a községben sétálva egy rakonczatlankodó és csendzavaró tömeggel szemben szolgálatilag fellépett és a csendzavarók neveit irta be jegyzékkönyvecskéjébe, Hillicz József aranyosbányai lakos egy vaslapáttal megtámadta s midőn a csendőr a támadója által reá mért ütést kardjával kivédte, a támadó kést rántott s azzal Wagner csendőr balkézfejen egy nyolcz nap gyógytartamot igénylő szúrást ejtett. Wagner csendőr megsebeztetése után támadója ellen kardot használt s azt fején és balkezén megvágva, súlyosan megebeszítette.

Kérelem. Zaj Mibály, Abauj-Tornamegye Selyeb községben állomásozó cs. cz. őrsvezető kéri a Szatmár megye Mikola községi illetőségű cs. cz. őrsvezetőt, hogy tartózkodási helyét vele közölje.

KÜLÖNFÉLÉK.

A dohányzás veszedelme. A dohányzók idegbajait 16 éven át 1.500 beteg megfigyelése után Frankl-Hochwart német tanár összeállította és tanulságos csoportosításban közli. Gyöngye dohányosnak mondja azt, a ki napjában négy szivart vagy 10 cigarettát füstöl el. Mérsékeltnek tartja a hét szivart vagy 20 cigarettát fogyasztó dohányosot, erősnek pedig azt, a ki 12 szivart vagy 30 cigarettát sziv el. Ez a beosztása változást mutat akkor, ha füstös zárt helyiségben füstöl, vagy ha künn a szabad levegőn tartózkodik. A nikotin hatása a diszpozíciótól is függ. Ideges emberen kisebb adag is nagyobb hatást fejt ki. Az agy és az idegrendszer tünetei közé tartozik az idegzsába, bénulás, valamint a "bőr és belső szervek" ideges bajai, továbbá: fejfájás, migrén, fejfájás, kábultság, szédülés, rossz alvás, nyugtalanság. A ki füstölés nélkül dolgozni nem

tud, idővel megsínyli a dohányzást. Kényszer gondolatok, feledékenység, gondolat kiesés a jellemző tünetei. Különösen a gyermekkorú dohányzás ártalmas. Epilepsziás rohamok súlyosbodnak és gyakoriabbakká lesznek. Sokszor rögtönös öntudatzavart, hisztériára emlékeztető tüneteket is észlelhetünk. Jellegzetes az időszakos sánctitás, a mely megállásra készlet. A reszketés igen ismert tünet. A szívdobogást okozó hatás is ismeretes. A légzésre hatása nincs valami nagy befolyással. Az étvágyat rontja.

A tengerfenék vizsgálása. Hjart norvég halászati igazgató egy nem rég megjelent cikkében érdekes dolgokat mondott el azokról a kutatásokról, a melyeket egy tengerkutató expedícióval a tenger nagy mélységeiben tett. Külön e célra szerkesztett hálók segítségével egészen 3000 méter mélységig hatoltak. Különböző mélységekben kitett fényképező lemezeknél a következőket tapasztalták: 100 méter mélységben az összes elképzelhető színsugarak mutatkoztak, még 500 méter mélységben is nagyon sok volt a színsugár, 1000 méter mélységben már csak gyenge fény befolyásolta a lemezeket, 1700 méternél pedig minden fénybefolyás megszűnt. Az 1000 méternél nagyobb mélységekből felhozott halak és puhányok mind feketék, kevéssel a fényhatár felett nagyon sötétek, néha sötétvörösek voltak. A középső rétegekben olyan halakat találtak, a melyeknek a báta fekete, a hasa pedig ezüstös volt. Másfelczerne nagyobb mélységben már egészen vak halakat találtak, többek közt egy vak tintahalat, a mely eddig egyedüli a maga nemében. Az expedíció az egyenlítő téjéknél 400—500 méter mélységben északi halak ivadékait találta. Ennek és más hasonló tüneteményeknek az alapján megállapították, hogy a tengeri állatok nagy mélységekben szaporodnak és hogy bizonyos halfajták önfentartási ösztönük által sarkalva, ide-oda vándorolnak.

A fény utja. Egy német tanár, érdekes számítást csinált. Ismeretes, hogy a fény másodpercenként 300,000 kilométer gyorsasággal halad. Naponként 26 milliárd kilométert. Egy év alatt kilencz billió kilométert. Vannak azonban olyan csillagok is, melyekhez fél millió év múlva érkeznek el tőlünk a fény. A "tejtű" csillagcsoportjában lévő alsórangú csillagok (napok) távolsága akkora, hogy átlag 33—578,000 "fényév" kellene hozzá, míg földi fényjeleinket velük közölni tudnók.

A tenger sótartalma. A tenger sótartalmának eredete, sőt magának az oceánviznek keletkezése sincsen még kiderítve, noha már Aristoteles óta sokan foglalkoztak a probléma megfejtésével. Újabban Boguslawski úgy okoskodott, hogy a folyók vize szállítja a tengerbe a sókat, melyek ott az elpárolgás következtében évmilliók alatt azután a folyóvizek gyenge sóoldatait mindinkább töményebb oldatokká változtatják. Ezzel a magyarázattal szemben Roth J. rámutatott arra, hogy a folyók vizében a karbonátok uralkodnak és különösen a kalciumbikarbonát túlnyomó, ellenben a tenger vizében a kloridok, még pedig a konyhasó van legnagyobb mennyiségben. Ez a körülmény a folyók vizét az oceáni víztől lényegesen különböztetve teszi. A szárazföldek belsejében is vannak lefolyástalan sóstavak, a melyeknek vize néha töményebb az oceán vizénél. Ezekről a sóstavakról kimutatták, hogy sóoldatuk, melynek az állítója folyóvíz volt, a környező vidék közetének elmállásából, avagy kiáztatott sótestekből származott. Csak száraz és sivatagos vidékeken, vagy olyanokon, a melyek egykor száraz

POLGÁR SÁNDOR
orvosi műszer- és kőszet gyárosnál
telepe: Bpest, VII., Erzsébet-körút 50.

legutánabban beszerezhető összes betegápolási tárgyak, kőszetek, fecskék, ók, m. kir. szab. Polgár-féle sérvekötők, gummiharisnyák stb. stb. — Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld az üzletvezetésig, csak megadandó, mily tárgy szókészteltetik.

Ezen hirdetés
tekintetében az
10% ártedvez-
mény a Csendőrség
Lapok olvasóinak.

A vár az Arok-utcából nézve.

Képek Budapest eltűnő részleteiről. — Részlet a régi botanikus kertből.

éghajlatuk voltak, vannak sósavak. Ezeknek sótartalmu tetemesen különbözik, mert rendszeren bennük is, miként a folyók vizében, a karbonátok túltengenek. Azok, akik a tengervíz sóját, a fenti ellenvetések mellett is, szárazföldi eredésűnek tartják, úgy okoskodnak, hogy azért nincs sok szén-savas kalcium a tengervízben, mert a tengerben és pedig a littoralis övben, tengerdek szén-savas kalciumot kiválasztó szervezet él. Foraminiferák, korallak, tuskabőrűek, puhatestűek és bekérgesző algák dolgozzak fel vázaikhoz és héjaikhoz a szén-savas kalciumot, úgy hogy az oceánba ömlő folyók uralkodó sója hosszú idők folyamán mindig kivált, ellenben a csekély mennyiségű konyhasó az oceánban mindjobban összegyűlemlett. Schleidenn szerint a Föld keletkezésének őskorában, a mikor a Földet környező forró levegőben az első vízkeletkezés megindult, a lecsapódó víz magába szedte a nátriumgőzből és a klórgázból létesült nátriumkloridot is. Ez a felfogás tehát a tenger vizét régebbinek tartja az édesviznél, vagyis az esőviznél és a folyók vizénél. Richthofen és Suess az oceán sóit és magát az Ós-Oceán vizét is a lehülő Föld kiszabaduló gázaiból származtatják. Sok nagy hőfokú konyhasós hévíz, így a karlsbadi hőforrások juvenilis vize, támogatja ezt a magyarázatot.

Női fogházigazgató. Waadtland svájci kantonban nemrégiben egy nőt neveztek ki az aigle-i fogház igazgatójának. Az első fogházigazgató, Porchet Fanny, 41 éves és évek előtt az aigle-i fogház igazgatójának felesége lett. A férj halála után a többi pályázóval ő is jelentkezett az állásra. Ajánlatában erőlyesen bízott arra, hogy férjének éveken át tartott betegeskedése idején ő volt a fogház tényleges vezetője. Alkalmasságára a legmeggyőzőbb bizonyítékot azonban rendkívüli testi erejével adta. A fizika felnyitásban bizakodó asszony büszkén kijelentette, hogy alkalmasságának bizonyítására kész birokra menni a kanton legerősebb csendőrével. És hogy ez nem hiu henczegetés, arról meggyőződhetek a jelölőbizottság tagjai, a mikor megjelent előttük a rengeteg természetű hölgy. Minden további vita nélkül aláírták a kinevezését és még a próbától is elállottak.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly-

esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

Tudulványgyő. 1. Az Ont megillető előtást felülvizsgálatát esetén megkapja és ha megadhatólag szolgálatteljesítésből kifolyólag szerzett érdekelésről van szó, megkapja az igényjogosultsági igazolványt is. 2. Ha megfelel az állás elnyeréséhez kötött feltételeknek — felveszik. 3. Ha idejekorán folyamodik a esetleges felvételének idejét is indokolva kérelmezni — lehet a kérvényt az illetékes illetékesnek nyújtani — lehet a kérvényt az illetékes illetékesnek nyújtani. 4. Kérheti a felülvizsgáló bizottság előtt is.

AIRBÚDI csendőr. Ha a vasutnál már fel év után visszautasították, úgy a csendőrök szerint az egy évi szabadságát nem veheti végig igénybe. Az igazolványt visszadják s ezzel visszatérhetnek a pályázathoz, de ily esetben szabadság csak egy ízben jár.

R. 72. Cizogokat, bankokat elvből nem ajánlhatunk.

Kéti őrmester. Nyugdíj után kell adni fizetni.

S. Nincs kifutás arra, hogy sikerüljön.

K. K. K. 1. Idő kérdése. 3. Cizogokat és bankokat elvből nem ajánlunk s azok megbízhatóságáról nyilatkozni hatáskörünkön kívül esik.

1001. Nem számít be.

1912. Igazság. 1. Forduljon kérdésével a legközelebb az emleltő tisztai előjáróhoz. 2. Nézetünk szerint az őrsparancsnok. 3. Úgy hisszük, hogy máshol is tanulhat.

M. J. Nagymaros. 1. Rény-szálló, VIII. József-körút. 4. 2. Igényét csak rendszeres polgári per útján érvényesítheti.

000. Nézetünk szerint a külföldi utazást nem tartozik kifutni.

L. J. őrs. Eméd. A módokat, a melyeket ő megirt, igen szépek és detrovalóságukban sucs okunk kételkedni; a kérdés azonban — más, ha talán nem is fontosabb, de mindenesetre sürgősebb megoldásra váró, nagy horderejű kérdések mint — egyelőre lemarad a napirendről, így a vele való foglalkozás nem aktuális.

1848. Az a csónakon való portyázás nagyon érdekes dolog lehet; csak ne lenne olyan kezdetlegesen leírva. Nem közölhetjük.

88. K. J. «A gomb» — fületlen. Nem közölhetjük.

K. J. csendőr Béle. Sajnos, nem tudtuk kitalálni, hogy mi volt az érdekes abban a meghagyat elhagyási ügyben; ilyen nyomozások, a melyekben a beugó szerepel, mindennapiak a mi érdekesek a megörökítésre.

Rossz helyzet. Csakugyan nagyon rossz lenne, ha a helyzet olyan vigasztalanul sötét lenne, a melynek a tőlön vázolna, ezer szerencse, hogy nem így van.

Leonidas. Csakke nem közölhetjük

G. Sorsjegye nem nyert.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, ca. és kir. közshadsereg szerződ. szállítói

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbörből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény melletti szállítását. " " "

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Felmentettek:

1912 május 15-ével:

Kalcher Árpád és
Weinek László százados-hadbírók a csendőrségi beosztásuk alól.

Beosztattak:

1912 május 15-ével:

Szathmáry Pál százados-hadbíró a II.,
dr. Ujváry Géza százados-hadbíró a III. és
dr. Pillitz Antal százados-hadbíró a IV. számú csendőrkörületi parancsnoksághoz.

Várakozási illetékekkel szabadságoltatott:

Grál Jenő, IV. számú csendőrkörületbeli főhadnagy a „Szabadságolási Szabály” 2. §. B) 8. pont, d) alpontja alapján, 1912. évi május hó 1-étől határozatlan időre.

Lakhelye: Budapest.

Nyugállományba helyezettek:

1912 május 1-ével:

Bezsilla Kálmán V. számú csendőrkörületbeli főhadnagy, a „Felülvizsgálati Szabály” 3. §. 2. bekezdése alapján.

Választott lakhely: Budapest.

1912 április 1-ével:

Szennyey Árpád, m. kir. VII. számú csendőrkörületbeli várakozási illetékekkel szabadságolt járásörmester, a megejtett újbóli felülvizsgálat alapján, mint „rokkant, mindennemű népfölkelési szolgálatra is alkalmatlan”.

Választott lakhely: Gyulafehérvár.

Áthelyeztetett:

1912 május 16-ával:

Szigethi József járásörmester, járásparancsnoki minőségben a VII. számú csendőrkörulettől a VIII. számú csendőrkörülethez: Csengerbe.

Okirattal megdicsértetett:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által: Szilágyi József IV. sz. osz. kerületbeli ez. örm. egy erőszakos nemű közönséssel párosult szándékos emberölés rejtélyes bűntette ügyében szakadatlanul 122 órán át, nehéz körülmények között vezetett nyomozás folyamán, fáradhatlan buzgósággal, példás kötelesség-hűséggel és kiváló leleményességgel kifejtett eredményes tevékenységeért.

Előléptettek:

1912 május 1-ével:

a m. kir. V. számú csendőrkörület állományában:
Szász György, Antal Mihály, Kovács Elek, Szabó Simon Zsigmond őrsvezető ez. őrmesterek és

a m. kir. VI. számú csendőrkörület állományában:
Pillivan Imre őrsvezető ez. őrmester, őrmesterekké;
továbbá

a m. kir. V. számú csendőrkörület állományában:

Lereb János, Csepregi János, Hegedűs János, Mészáros Gyula II. és Braunér Miklós ez. őrsvezetők; valamint

a m. kir. VI. számú csendőrkörület állományában:

Pungor Lajos, Pölöskei József, Pandur Sándor, Horváth Károly III., Németh István III., Sebők Lajos és Kátai István őrsvezetők, őrsvezető ez. őrmesterekké; végül

a m. kir. VI. számú csendőrkörület állományában:

Paul János, Sipos István, Farkas Ferencz I., Kalmár Imre, Jankó Imre I., Tóth Kálmán és Czigliár Mátyás ez. őrsvezetők, őrsvezetőkké;

az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. V. számú csendőrkörület állományában:

Németh József I., Markó János, Zsilka István, Szabó Ferencz, Kvaszniczu József, Lukacs István, Csukovics János, Krivosik Ferencz és Horváth Mátyás csendőrök; továbbá

a m. kir. VI. számú csendőrkörület állományában:

Kádár József, Csóka János és Márton Ferencz csendőrök, csendőr ez. őrsvezetőkké.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

a m. kir. VIII. számú csendőrkörület állományában:

Mály Miklós, Borbély Károly, Panda György, Nagy Sándor, Jakab János, Szabó Pál, Marovszki János, Szabó Ferencz, Bíró Mihály I., Király István, K. Szűcs János, Kodreán Mihály, Demény Sándor, Vass András, Kriszton Imre, Baliga Antal, Timár Lajos és Polányi István csendőrök.

Katonai szolgálati jel:

Az I. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel ellátott:

a m. kir. I. számú csendőrkörület állományában:

Benedek Péter járásörmester, 1912 február 12-én;

a m. kir. III. számú csendőrkörület állományában:

Zalavári István járásörmester, 1912 április 14-én;

a m. kir. V. számú csendőrkörület állományában:

Pachmayer Róber járásörmester, 1910 december 29-én, Földvári Károly törzsörmester, 1911 december 12-én, és Juhász István járásörmester, 1912 február 17-én, Molnár Salamon törzsörmester, 1912 ápr. 25-én;

a m. kir. VIII. számú csendőrkörület állományában:

Bagarus József törzsörmester, 1912 márczius 1-én.

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel ellátott:

a m. kir. I. számú csendőrkörület állományában:

Iurgó János csendőr ez. őrsvezető, 1912 február 21-én és Murányi Sándor csendőr ez. őrsvezető, 1912 február 24-én;

a m. kir. II. számú csendőrkörület állományában:

Herezeg Imre ez. őrsvezető, 1912 április 20-án;

a m. kir. III. számú csendőrkörület állományában:

Kecskés László ez. őrsvezető, 1912 április 19-én;

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Kobár István csendőr cz. őrsvezető, 1910 szeptember 21-én, Jeszenszky József cz. őrmester, 1910 november 26-án, Koltay Ferencz csendőr cz. őrsvezető, 1912 jan. 1-én, Szkurka János cz. őrmester, 1912 február 21-én, Török Ferencz csendőr cz. őrsvezető, 1912 márczius 14-én, Karándi Gyula cz. őrmester, 1912 április 3-án, Varga József csendőr cz. őrsvezető, 1912 április 6-án és Kovácsik János cz. őrsvezető, 1912 április 7-én;

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Veres József cz. őrsvezető, 1912 január 28-án, Szakács János cz. őrmester, 1912 február 1-én, Schappert Oszkár csendőr cz. őrsvezető, 1912 február 14-én és László Lajos cz. őrsvezető, 1912 február 17-én; végül

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Hegedüs Dávid cz. őrsvezető, 1911 október 6-án, Danesházi Lajos cz. őrmester, 1911 deczember 8-án, Kerekes István csendőr cz. őrsvezető, 1912 jan. 14-én, Borsos András cz. őrsvezető, 1912 január 24-én, Szél Károly cz. őrsvezető, 1912 január 29-én, Geese Imre cz. őrmester, 1912 márczius 2-án, Vértesi István cz. őrmester, 1912 márczius 7-én, Nagy S. László őrsvezető, 1912 márczius 26-án, Kövesdi Mihály őrmester, 1912 április 8-án és Magos Mihály cz. őrsvezető, 1912 ápr. 10-én.

Jelvény pótdíj.

A m. kir. bonvédelmi miniszter úr az 1912. évi 28,730/16. számú rendeletével Proidt Mihály járásörmesternek, a koronás ezüst érdemkereszt után illetékes napi 32 fillérből álló jelvénypótdíjnak 1912 május 1-étől leendő folyósítását engedélyezte.

Névváltoztatások:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Atzberger János őrmester, a m. kir. belügyminiszter urnak 1912. évi 43,758/VI—a. sz. alatt kelt engedélye alapján, vezetéknevét «Antalfalvi»-ra változtatta.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Pávlyuk András csendőr, a m. kir. belügyminiszter urnak 1912. évi 43,818/VI—a. szám alatt kelt engedélye alapján, vezetéknevét «Patai»-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Mátyus János csendőr cz. őrsvezető, Dézsi Idával, 1912 április 8-án, Alsószentmihályon.
Bedő Ferencz cz. őrmester, Töke Annával, 1912 ápr. 6-án, Zsögödön.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Costin Vazul csendőr cz. őrsvezető, Gyenes Erzsébettel, 1912 április 8-án, Kiskunfélegyházán.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Lajtos Vendel csendőr cz. őrsvezető, Subicz Reginával, 1912 márczius 28-án, Fegyverneken.

Harsányi Károly csendőr cz. őrsvezető, Blaskovics Máriaival, 1912 április 8-án, Szolnokon.

Fábián János cz. őrsvezető, Takács Eszterrel, 1912 márczius 30-án, Szalkszentmártonban.

Berecki Márton cz. őrsvezető, Sebestyén Rozáliával, 1912 április 2-án, Budapesten.

Szalay Pál őrmester, Bilinszky Mária Emiliával, 1912 április 11-én, Diósgyőrött.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Berger Sámuel csendőr cz. őrsvezető, Kapolovics Etelkával, 1912 márczius 11-én, Szomolnokbútán.

Kolintos Miklós cz. őrsvezető, Cigler Erzsébettel, 1912 április 8-án, Oláhláposon.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Brunár Miklós cz. őrsvezető, Veres Annával, 1912 április 11-én, Kisterenyén.

Thurzó Vilmos járásörmester, Brunn Leopoldina Máriaival, 1912 április 8-án, Sopronban.

Cseke István cz. őrmester, Nagy Margittal, 1912 márczius 30-án, Mocsán.

Pallag Károly csendőr cz. őrsvezető, Schamberger Rózával, 1912 január 9-én, Tatán.

Marosi Gyula cz. őrsvezető, Csikel Ilona Annával, 1912 április 20-án, Aranyosmaróton.

Kovács Lajos cz. őrmester, Belló Margit Annával, 1912 április 23-án, Erdőközön.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Dózsa Bálint cz. őrmester, Takács Máriaival, 1912 április 25-én, Felsőpulyon.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Gyarmathi István cz. őrmester, Sallai Krisztinaival, 1912 márczius 28-án, Turkevén.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, = VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

∴∴∴ Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ∴∴∴

Honvédelmi miniszter úr Ő nagyméltósága által legujabban kiadott közzg-
dálkodásra vonatkozó Cs 20 jelzésű Határozmányok, czimű szolgálati könyv-
ben előirt minták szerinti nyomtatványok és könyvek nemkülönbön leltárak
raktárunkon már készen kaphatók.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Pünkösöd.

Egyezernyolcszázhetvenkilenc esztendeje annak, hogy az Ur Jézus tanítványainak megjelent a Szentlélek fehér galamb képében. Kitartásra buzdítva, az isteni ihlet malasztjában részesíté őket... és ők kimenvén a nép közé, szabadon hirdették vala Jézus tanait, azonnal megtérítvén a zsidók és hitetlenek ezreit. Ezzel vetette meg alapját Péter apostol a katolikus anyaszentegyháznak, a mely mindig pünkösdi vasárnapján ünnepli evfordulóját és ez alkalommal az egész világon hirdetik a szeretet, az isteni szeretet nemes tanát, a mely ebben az egy mondatban nyer legszobben kifejezést: *„Szeresd felebarátodat, mint tennmagadat!”*

A jó és nemes gondolkodású keresztény — tekintet nélkül állására és hivatására — szinte önkénytelenül is eleget tesz Krisztus ezen tanának, a mikor bajba jutott felebarátjának segítő jobbát nyújtja, a mikor enyhibi embertársának kínját s a mikor melléje áll az élet küzdelemben, tettel segíti és támaszal látja el a szűkölködőt. Ez a nemes érzés s ez a jóindulat megvan minden egyes emberben, a mely azonban nem ritkán aldozatul esik az önzésnek, a kárörvendésnek, de csak az oly embereknél, a kik szívükön, lelkükön erőt engednek venni a sátánnak, a mely szintén ott szunnyad minden egyes ember lelkének mélyén s csak az alkalmat várja, a mikor felülkerekedhetik, hogy kiölje az emberi szívből, a lélekből a szeretetet s azzal együtt sok más nemes erőt.

A szeretet tanát legjobban követik azok az emberek, a kik legtávolabb állanak az élet küzdelmeitől, a kik nem ismerve a mai kor lüktető, lázas rohanását és törtetését, messze távol a világ zajától, megnyugodva az Isten rendelésében, különösebb izgalmaktól menten, békeben, szeretetben és istenfélelemben élik le napjaikat, megadva az Istennek, a mi Istené és az embernek, a mi az emberé. Az ilyen boldog embereket azonban nem lehet a városok rajában, az élet lüktető kohójában megtalálni... messzebbre kell mennünk... közelebb az Istenhez, oda, a hol bérezek zárják el előlünk a hit-határt, oda, ahol az ember állandón az Isten templomában érzi magát, a hol az Isten felismeri a mennydörgésben és a zsenge fűszilban egyaránt. Van egy

ilyen ország, a hol sok, nagyon sok ilyen boldog emberrel lehet találkozni s ez: Tirol.

A Kárpátok, Erdély bérezei, vadregényes helyei megkapóan szépek s az ember napokig elméláz a legnagyobb mester: a természet remekművén, hanem Tirol természeti szépségei ezeket messze felülmúlják. Nem tudom, más is úgy van-e vele, de nekem felejthetetlenek lesznek azok a napok, a melyeket Tirol hegyeiben eltöltöttem.

Amorre csak mentem, mindenütt megleégedett, jókedvű emberekkel talalkoztam, a kik a legnagyobb örömmel osztották meg velem szerény ebédjüket, utbaigazitottak, kalauzoltak s a mikor már messze elhagytam őket s fenn a bérezről visszatekintettem az alattam fekvő kis tanyára, kaluplengetve üdvözöltek s felhalatszott hozzám a tiroli ének kedves refrainje; a jödler!

Pedig ezek az emberek nem gazdagok. Fenn 2—3000 méter magasságban állandóan küzdenek az elemekkel. Földjük nem hoz meg annyit, a mennyiből nálunk egy nagyobb család megélne, mert a hóhivának, az óriási viharok lesöprik a szikláról a talajt s ezek az emberek mégsem szenvednek szükségét, sőt megleégedettek és boldogok, mert igényeik nincsenek s bármily veszedelem közeledik is feljűk, az egész család az Istent hívja segítségül, a, ki sohasem hagyta el őket.

Erőtlenes növésű, daliás nép és talán a leghitűbb keresztények, a kiknek a vallásban gyökereszik legnagyobb erejük. Egy évszázaddal ezelőtt nem ismertek katonáskodást s mégis megállították utjában a nagy Napoleont s Hoffer, az: egyszerű koresmáros vezérlete alatt összeraglott tiroli parasztok Mantuanál szétverték a nagy hőrdítő óriási seregét!... Isten nevével ajkaikon robantak az ellőre s Isten nem hagyta el őket. A milyen nagy az istenfélelmük, ép oly rajongó szeretettel csingenek hazájukon, a melyet mindlenekfelett szeretnek.

Évekkel ezelőtt Tirol legszebb részét: a Pusztér- és Ziller-völgyeket jártam be. A pünkösdi ünnepeket ott fenn a magasban töltöttem el. Két utitársammal már bajnuli két órakor indultunk utba, hogy a napfelkeltét már a magasban láthassuk. Az előző éjjelt egy kis tanyán 2300 méter magasságban töltöttük el s csak így voltunk képesek reggeli 1/4 órára elérni a gerincezek

Elő magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia lázi hangszarkészítője, az Ooskai és a szabadalmazott Rádiószl tárogató feltalálója Budapest, Lánoszid-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

STOWASSER JÁNOS

osás.ári és kiralyi udvari szállító a ca. és kir. közös hadsereg, a m. kir.

Ajánlja saját gyárában készült ósazes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeit. Harmonikák vros elpusztíthatatlan hangokkal. Az ósazes hangszerek javításra olcsón eszközöletnek. Arjogyzék minden hangszerről külbá kiüldetik. Magyarorszáq legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára. 0

azt a pontját, a melyet szívélyes házi gazdánk a napfelkeltének meglátására legalkalmasabbnak tartott. Isteni látvány volt. Délelőtt 11 órakor áthaladtunk a gerinczen s mintegy 5—600 méternyire alattunk egy tanyát pillantottunk meg, körülvéve istállóépületekkel. Móclosabb ember birtoka lehetett, mert az alpesi legelőn szép csoport teben és borju legelészett. Egy öklömnnyi pásztor gyerek vigyázott rájuk.

Csakhamar leértünk s a ház előtti gyepen végignyújtóztunk. A pásztorgyerektől megtudtuk, hogy a ház egész népe templomba ment s csak délután 2 órára térnek vissza.

Elmózsiankból jóízűt falatozva, gyönyörködtünk a táj szépségében, a mikor a meredek uton felfelé jött a tanya gazdája, felesége, két szép legényfia, a kik közrevettek egy csinos képű, mintegy 16 éves leánykát: a testvérüket. Valamivel hátrább jött a cselédség, legények és leányok egyenesen. A mint meglátott bennünket a tanya tulajdonosa, gyorsította lépéseit s mi is eléje siettünk, hogy üdvözljük.

Mintegy 50 éves, erős, egészséges, daliás alak volt a házigazdánk, a ki megmutatta az egész háztartását s még az istállót is kénytelenek voltunk megnézni, a hol szép marha-állomány — amint ő mondta — egyedüli büszkesége állott.

Visszatérve az ebédlőbe, a falon észrevettem egy már teljesen szinehagyott fényképet, a mely egy katonát ábrázolt, a kinek a mellét egy érem és a koronás ezüst érdemkereszt díszítette. Mint katonát természetesen nagyon érdekelt a dolog s házigazdánk elmondta, hogy az az ő édesatyja, a ki a háboruban szerezte meg magának az ezüst vitézségi érmet s mint esendőr az érdemkeresztet.

Kérésünkre azután elmondotta atyjának a történetét úgy, a hogy az azt neki elmesélte.

— Boldogult atyám — kezdte — magyar ember volt és én is annak érzem magam!

— Hogy, hogy? szakítottuk félbe örömteljesen, mert arra nem voltunk elkészülve, hogy e helyütt honfitársunkkal találkozassunk. Százféle kérdést intéztünk hozzája, de a legelső az volt, hogy tud-e magyarul? S mily nagy volt meglepetésünk, a mikor bár törve, de mégis elég érthetően beszélt hozzánk zengzetes anyanyelvünkön, sőt belevonta a társalgásba két fiát s leánykáját is, a kik szintén beszéltek magyarul.

— Atyám — folytatta házigazdánk — már zseuge gyermekkorában teljesen árván maradt és az emberek jóindulatára volt utalva. 1859-ben önkéntesen beállott katonának s résztvett az olasz hadjáratban. Magentánál egész nap a harcvezetésben volt s több rohamban résztvett. Az utolsó roham alkalmával, ő maga sem tudta megmondani, hogy, hogy nem, visszavonult a csatárúháza, hanem ő jólfedett helyzetben megmaradt s az

ellenség egyik rajára több lövést tett. Egyszer csak egyedül találta magát s most már életkérdés volt nála a hatásos tüzelés, a melyet folytatott is addig, a míg az ellenség egy golyója vállon nem találta és ezáltal harcsképtelenné tette. Épen a legjobb pillanatban érkezett hozzája a tiroli császári vadászvezetőknek egy kisebb raja, a mely azután a kevés számú ellenséget szuronynyal elzavarta. Ő eszméletét veszítve a tábori kórházba került s csak ott tudta meg, hogy őt egy vadász mentette meg, a ki a mentés alkalmával szintén megsebesült s tőle a harmadik ágyon vivja haláltusáját.

Heves fájdalmai dacára is odavonszolta magát megmentőjének kórházához, hogy legalább megszorithassa a derék bajtárs mindinkább megmerevedő kezét. Csodával határos, hogy mind a ketten felgyógyultak. Atyám sebesülh bajtársát attól a pillanattól kezdve, hogy valamivel jobban érezte magát, éjjel-nappal ápolta s oly benső barátság fejlődött ki köztük, a mely atyámat arra indította, hogy a hadjárat befejezte után bajtársával hazajött s ezen a tanyán otthont talált.

Élnek még öregek, a kik mind a kettőt ismerték s azok mondják, hogy párjukat ritkító szép legények voltak.

— Tehát Magentánál kapta atyja a vitézségi érmet? vetém közbe.

— Igen ő is, de a megmentője is!

— Atyám segített a gazdaságban s már egészen hozzászokott az itteni viszonyokhoz. Mintegy 5 év telt el, a mikor a szomszédos tanyatulajdonos leánya mindkettőjüknek a szívét megbabonázta. A mikor tudatára ébredt annak, hogy barátja is szereti a leányt, feláldozta szerelmét s bármennyire tartóztatták is, elment, beállott esendőrnek.

Multak, teltek az évek. Atyám lassanként előlépett s őrsparancsnoki minőségben visszajött erre a vidékre, de a tanyát messzire elkerülte, mert meg mindig élénk emlékezetében élt annak a leánynak a képe, a kiért annyit szenvedett.

Bátran ellátogatgatott volna régi, meghitt barátjához, mert nálunk a házasság mentség s nincs senki itt körülöttünk, a ki csak egyetlen egy bázasságtörésről tudna.

Már két éve őrsparancsnokoskodott atyám, a mikor egy éjjeli szolgálata alkalmával a tanya feletti gerinczen haladt el. Holdvilágos éjszaka volt s az egész tanya fényesen vált el az őt övező sziklák barnás sötétségétől. Atyám megállt egy pillanatra s kutatólag fürkészte át az egész tájat. Egyszer csak világosságot vett észre az istállóépületben. Határozatlan fény volt, a mely egyre nagyobbodott. Nemsokára tisztában volt annak eredetével . . . tűz volt.

Ahogy csak tudott, rohant le a gerinczről s rövid negyed óra alatt ott volt a már teljes lánggal égő istálló-

Ha fáj a feje ⁷ ne tévővázsek, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmáskacsabb migrain és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három dobozál ingy. postai szállítva.

nál, a hol az egész cselédség, élén a gazdával, a barmok megszabadításán fáradozott. Faépület volt az istálló ép úgy, mint a lakóház is s égett, mint a szurokba mártott fáklya. Atyám és a vele volt csendőr egy pillanat múlva már benn voltak a lángtengerben s tőlük telhetőleg segédkeztek menteni mindazt, a mit még lehet. Tépett ruházatban, perzselt hajjal és szakállal küzdött a rettenetesen pusztító elem ellen, amely mindinkább nőtt. Oltásról szó sem lehetett. Minden igyekezetük odairányult, hogy a barmokat megszabadítsák, a mi — sajnos — csak részben sikerült. Ebben a lángtengerben látta viszont egymást a két régi fegyvertárs. Egyik sem szólt semmit, hanem némán kezét szorítottak s azzal folytatta mindegyik ott, a hol az előző pillanatban elhagyták.

A tűz átesapott a lakóházra is s az is a lángok martaléka lett.

Hogy mi történt később, azt atyám mindig csak futólag említette és anyánktól sem tudhattam meg közelebbi részleteket; csak annyit tudok, hogy atyám megmentette a biztos tűzbalálból barátját, a miért azután a koronás érdemkeresztlettel lett kitiüntetve.

Mintegy 15 éve egyszer bentjártam a városban, hogy apró ügyeimet elintézzem. Emlékszem reá, januárban volt s alig volt hó, úgy hogy a gyalogutak egész járbatók voltak, a mi bizony nálunk nagy ritkaság. Feleségem erősen reám parancsolt, hogy feltétlenül hozzak naptárt.

Akkoriban meglepetésszámba ment a most már minden tiroli háztartásban nélkülözhetetlen «Armeé Kalendar» (katonai naptár) s egyik példányát sikerült is megszereznem. Holtfáradtan érkeztem haza s azonnal lefeküdtem. Feleségem azonban azonnal átfutotta a naptárt s bár drágállotta azt, mégis megörült neki. Lén már félig-meddig aludtam, a mikor a feleségem fellármáz azzal, hogy édes atyámnak a története, t. i. barátjának a tűzbaláltól való megmentése részletesen le van közölve.

— Ne mondják az urak — folytatta — hogy kidi-esérem atyámat, itt van a naptár, olvassák el.

Azzal átnyújtotta a nagy becsben tartott ereklyét, a melyből az elmondottakon kívül nagy részletességgel körülbelül a következő tényállás nyert megállapítást:

A lakóház teljes lánggal égett s a két fegyvertárs még mindig újból és újból benyomult a házba, hogy legalább a legeztiükségesobbakat megmentse. Kemény csendőrmester abban a pillanatban lépett ki a szabadba, a mikor a tető beszakadt s áttörte a lakószoba mennyezetét. A nagy zürzavarban egyszer csak rémes sikoltozást hall s látja, hogy az asszony — jajveszékelve a férje után — az égő házban rohan. Pillanat alatt tisztában volt a helyzettel. Az asszonyt feltartóztatva, újból áttör lángon és zsarátnokon keresztül, hogy segítségére siessen az égő házban rekedt barátjának.

Egy örökkévalóságig tartott az a pár pillanat, a mig a bős immár teljesen eszméletlen barátját szerencsésen kimentette a lángtengerből s mitsem törődve a saját égési sebeivel, annak élesztéséhez fogott.

Kemény örmester kinzó sebeitől gyötörve érkezett haza örsére, a hol gondos ápolásban részesült. Hetek múlva teljesen felgyógyulva, nagy ünnepések keretében tüzték mellére a koronás ezüst érdemkeresztet, amely méltón sorakozott a háboruban szerzett vitézségi érem mellé, mert Kemény örmester bebizonyította, hogy nemcsak az ellenség előtt állta meg helyét, hanem békében sem habozott életét feláldozni egy polgártársának, egy barátjának megmentéseért.

Az eset folytatását azután bázisgazdánk csak egy élte-sebb szomszédjának az elbeszéléséből ismeri.

— Atyám — folytatta — visszatda barátjának az életét, amelyet az azonban már nem sokáig élvezett. A nagy csapás, a rendkívüli fáradalom aláásták egészséges szervezetét s nemsokára sorvasztó kór lepte meg, amely korai sirba vitte.

Halálos ágyán magához bivatda atyámat s nejét és egyetlen kis leánykáját az ő gondjaira bizta. Atyám vállalta a megbízatást s annak meg is felelt.

A gyászév letelte után atyám oltárelé vezette barátja özvegyét s mindketten öreg kort értek meg. Ez a tanya maradt kettőnkre. Mostoha nővérem még mint serdülő leány halt meg s így én örököltem az egész fanyát. Boldog életet élek, csak az fáj, hogy tulajdonképpen hazámat nem ismerem.

Nehezen váltunk el házisgazdánktól, aki vezetőül mellénk adta legnagyobb fiát; egy mellékösvényen levzetett bennünket a völgybe.

Mintegy nyolcz éve — szabadságom ideje alatt — találkoztam régi két utitársammal. Felelevenítettük tiroli eleménycinket s azoknak hatása alatt elküldöttünk szivélyes gazdánkknak — egy ládikó magyar földet. Megható levélben válaszolt. Elásta azt a báza előtt és bavasí rózsát ültettek bele.

Újból pünkösöd van . . . Vajjon él-e még az a messze idegenbe szakadt magyar vér, a mely oly fényesen fogadta meg és váltotta be a krisztusi tant: «Szerecsd felebarátodat, mint lemmagadad!»

Belga királyi nemzeti csendőrtestület.

Ismerteti: Fischer Ede ca. k. csendőrnagy tanulmánya alapján:
R. I.

Állomány.

(Folytatás.)

Egy tábornok, öt törzstiszt, 12 százados-századparancsnok, 51 főtiszt, két élelmezési tiszt, egy katonanovos, egy állatorvos, 1837 lovas- és 1525 gyalogcsendőr.

A belga csendőrség állománya az ottani hadsereg létszámához viszonyítva, mint az alábbi táblázat mutatja, igen erős.

BUTOR

készpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNEL
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.
13 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

Létszám	A hadsereg állománya (legénység)	A felügyeleti körlet		Népesedési arány	Egy csendőrről jut		
		□ % ₁₀₀ -ben	lakosainak száma		hadseregbeli fő	□ % ₁₀₀	lakos
1525 gyalogszendőr	40.521	29.455	7.160.547	243	12	19 ³¹ /100	4695
1837 lovascsendőr						16 ² /100	3885
Összesen: 3362 fő						8 ⁷² /100	2129

Fegyelemkezelés, büntetőjogi hovatartozandóság.

Katonai büntettek és vétségek esetén a belga csendőr a katonai büntetőbírósnak van alávetve. Közönséges büntettek és vétségek esetén a polgári bíróság ítélkezik felette. Katonai büntetőbírósnak hatáskörébe tartoznak a katonai fegyelem, az őrszolgálatban kötelességeért, jogtalan fegyverhasználat, szökés, katonai titok elárulása, hazaárulás, katonai javak elleni merénylet és a lopás.

A csendőr a polgári bíróság által kiszabott büntetését a polgári szabadságvesztési helyeken (cachot = börtön, la salle de police = közigazgatási fogház) tölti ki.

Szabadság.

Minden csendőrnek évente 30 napi szabadságra van igénye, azonban bizonyos megkötéssel. Így, hogyha a csendőr megfenyítettik, akkor annyi napra való szabadságigényét elveszti, ahány napra el lett zárva. Ha a csendőr egy negyedéven belül báromszor megfenyítettik, akkor vagy el lesz bocsátva, vagy pedig a csapathoz visszaküldve.

Jellemzés.

A belga csendőrség kiváló tulajdonságai annak katonai szervezésében nyilvánulnak meg elsősorban. Ez egy elejétől végig egyöntetűen, katonai irányban szervezett testület, a mely csak a hadügyminiszternek van alárendelve.

A testületben kitünő katonai szellem és felfogás uralkodik, mert az nemcsak katonailag szervezett őrtest, hanem komoly esetekben egy igen tekintélyes kiegészítő része a halseregnek.

A testület, amely válságos időkben hivatva van arra, hogy a hadsereggel, mint önálló csapatot együtt barcoljon, kiváló tekintélynek örvend Belgiumban, s azt mintegy gárdaszámba veszik.

Tisztek és legénység kiképzésére és továbbképzésére szolgáló eszközök.

a) A tisztakar, mint már említettem, a legénység állományából egészítődik ki. Tiszti vizsgát csakis középiskolát végzett, intelligens altisztek tehetnek.

A tiszti vizsga tárgyai ezek:

1. *Általános ismeretek*: a francia és flamand nyelveknek szó- és írásban tökéletes bírása, mindkét nyelven tökéletes fogalmazási képesség; a matematika, fizika, chemia, földrajz és történelem terén olyfokú jártasság, amely a középiskolákban megköveteltetik.

2. *Katonai tantárgyak*: a hadászat alapvonalai, hadseregszervezet, Belgium katonai földrajza, hadtörténelem (főbb vonásokban), tereptan, várbarcz, gyalogsági és lovasági gyakorlati szabályzat és lóisme.

3. *Szaktantárgyak*: az összes csendőrségi utasítások és szabályok, büntetőtörvény, bűnügyi nyomozás, daktyloszkopia, felderítő-szolgálat, a rendőrségi szabályzat (oly mérvben, a mennyire az a csendőrségi szolgálatot érinti), gyakorlati és badgyakorlati szabályzat a csendőrség számára, a háború esetén felállítandó hadosztály csendőrszázadok részére összeállított szabályzat és a csendőrségi mozgásítási utasítás.

A szakvizsgát a jelölt egy csendőralezredes, egy csendőrőrnagy, egy hadbíró és egy vezérkari tisztből álló bizottság előtt teszi le, melynek elnöke a csendőrpáncsnok.

A vizsga egy év múlva megismételhető.

Az a tiszt, a ki a százados-századparancsnoki és ennek folyományaként a törzstiszti rendfokozatra aspirál, egy külön törzstiszti vizsgát köteles letenni, amelyre privát szorgalomból készül elő.

A vizsgán, a már a tiszti vizsgánál előirt tantárgyakon kívül, a magasabb katonai szakképzottség, az ideiglenes és állandó erősítések és mindhárom fegyvernem gyakorlati szabályzata képezik az anyagot. A speciális csendőrségi tananyag azonos a csendőrtiszti szakvizsga anyagával, mindamelllett különös súlyt helyeznek a bűnügyi ismeretek tágabb látkörére. Ezen a vizsgán kel végül a jelöltnek beigazolni egy önálló csapatot vezetésére való képességét.

Vizgabizottság: egy magasabb rangu tábornok (rendszerint a csendőrségi felügyelő), egy magasabb rangú vezérkari tisztből és egy hadbíróból áll.

A vizsga egy év múltán megismételhető.

Minden csendőrtisztnak több ízben kell a lovagló tanfolyamot látogatni s lovaglásban jártasságának legalább oly fokának kell lenni, mint egy lovastisztenek.

Tiszti továbbképzést célzó intézmény nincsen.

b) *Legénység*: A legénységi növendék a mozgásítási századnál (mobile escadron) lesz kiképezve, e ozélból egy éven át a század állományában marad s a kiképzés négy fokozata szerint a század négy szakaszába lesz beosztva.

Az ujonnan felvett (ujonc) legénység a negyedik szakaszba lesz beosztva, amelyből körülbelül két hónap múlva a harmadik szakaszba kerül. A negyedik és harmadik szakasz az úgynevezett ujonczszakaszok. A máso-

FIGYELMEZTETÉS!

Ne vegyen addig grammfont, eufont, hanglemezt vagy bármily más hangszert, amíg

REICH ALADÁR műhangszer készítő
BUDAPEST, VIII/c. NÉPSZÍNHÁZ-UTCZA 27. szám.

Csendőröknek 5% engedmény!

képes árjegyzékét el nem kéri, amely ingyen lesz küldve. ::

Grammofon 22 K, eufon 35 K, hanglemezek 2-40 korona.

A király-díj a budapesti löversenyen. — Rasca, a király-díj nyertese

dik és első szakasz legénysége nyolcz hónapon át különösen a csendőrségi szolgálatra lesz kiképezve. Az első szakasz tulajdonképen előkészítő tanfolyam az altiszti vizsgáboz, a mely (bizonyos szolgálati idő elteltével) az őrsön letehető.

(Vége köv.)

A gyémánt Európában.

A gyémánt európai termőhelyeiről írja dr. *Mauritz Béla* a „Természettudományi Közlönyben” az alábbiakat. A gyémánt egyedüli termőhelyének sokáig Kelet-Indiát tartották. Az ókor és középkor összes gyémántkövei mind innen kerültek ki. A 17. század vége felé fedezték föl a Borneo-szigeti gyémántmezőket; 1725. év táján bukkantak reá a braziliai gyémántföldre; 1851-ben kerültek a kereskedelembe az első ausztráliai gyémántok; egy évvel azelőtt lett ismeretessé az észak-amerikai gyémánt; 1867-ből van az első biztos adatunk a dél-afrikai ún. Kap-gyémántokról, melyek a ma forgalomban levő gyémántoknak 90%-át alkotják; 1890-ben fedezték fel Guayana területén ezt a becses drágakövet.

Kevesen tudják, hogy Európa területén a gyémánt már régóta ismeretes. Igaz, hogy az itt talált gyémántoknak száma oly csekély, hogy azok csak ásványtani ritkaság számba mennek és a kereskedelemre semmi hatásuk sincs. Európának két területén találtak gyémántot: az Ural-hegységben és a Lapp-földön.

Az urali gyémánt felfedezése valóban nagyon érdekesnek mondható, mert czéltudatos kutatással történt.

Az 1829. évben Miklós császár kezdeményezésére Humboldt Sándor, Rose Gusztáv és Ebnberg kutató-utazást rendeztek az Ural-hegységbe. Már régebben fölismerte Engelhardt Móríc, hogy a braziliai és uralhegységi arany- és platina-tartalmú bortalék ásványai azonosak és Braziliában a törmelékben találják a gyémántot; ennek

alapján Humboldt már az 1823. évben kijelentette, hogy az uralhegységi törmelékben valószínűleg meg kell lennie a gyémántnak is. Humboldt útja azonban sikertelen volt.

Humboldt utjának egy részén elkísérte gróf Polier, a kit Humboldt a czél iránt nagyon föllekesített. Gróf Polier kutatni kezdett a felesége (szül. Schachowski benczegnő) birtokán. A Bissersk környéki aranytartalmú törmelékben 1829. július 5-kén találta az első gyémántszemet, még pedig az Ural-hegység európai lejtőjén az Adolphskoi aranymosóban. Az iszapos törmelékben a gyémánt e helyen arany, platina, kvarcz, mágnesvas, pirit, kalczedon és anatóz társaságában fordul elő. Mindezek a törmelékek a magasabban (hegyek lejtőjén) fekvő kvarczos kloritos talkpalából származnak, a mely közetbe egyes vörös vaskő-, mész- és fekete dolomittelepek vannak beiktatva. E közetekben kell keresnünk a gyémánt anyakövet. Adolphskoi környékén mindössze csak valami 150 gyémántszemet találtak, melyek átlátszó, erős fényűek és szintelenek, vagy sárgásak; vannak közöttük legömbölyödött dodekaéderek. A legnagyobb szem két és félkarát súlyú (1 karát=200 mg), a legkisebb szem 1/8 karát; némelyikben feketésbarna szenes zárványok találhatók. Újabb időben itt megint találtak öt gyémántszemet, a mi a találokat rendszeres kutatásra serkentette, de eredmény nélkül.

Az Ural-hegységnek egyéb pontjain is találtak gyémántot. Már az 1891. évben Jekaterinburgtól keletre, két kis gyémántszemet leltek; az 1838. évben goroblagodatski bányakerületben egy apró gyémántszemre találtak és reá egy évre az Uspenskoi-bányában szintén egy szemet találtak; majd később néhány szemre skadtak a Serebrianaja (Perm tartomány) folyó mentén és egy szemre a Kamenka-bányában (Orenburg-kerület.) Az 1893. évben az Uralhegység déli részén Katschkar mellett fedezték föl gyémántot, még pedig épen olyan körülmények között, mint az Uralhegység fentebb említett északi részein. A legújabb leletek Koltacsi környékéről valók (Newjansk-kerület). Eddig a 16 Uralhegységi gyémántlelőhelyen 222 gyémántot találtak, melyek között a legnehezebb 3 karát súlyú. Ezek a gyémántok mind tiszták, szintelenek és átlátszóak.

A lappföldi gyémántról nem nagyon sokat tudunk. Rabot Ch. a nyolczvasas években több utat tett a Pasevig-völgybe, amely Norvégia és Oroszország határán a Varanger-fjordba, szóval az Északi-Jeges-tengerbe torkollik. Itt gránátos homokban találta a gyémántot. A folyó állandóan gnájszon teszi meg útját, ezt a közetet számos pegmatit- és gránittelér szeli keresztül. A gránátos homok ezeknek a közeteknek törmelékéből áll. Vélain Ch. szerint a törmelék ásványos elegyrészekben nagyon

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésre.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körut 12.

— Telefon 153 44. szám. —

Alaptőke 1.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Elfogadjunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1 Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő leköltése mellett helyeznek el intézetünkknél, 8% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkeamatadólevonásával) 2 Olytakarékbetéti után, melynél a betevő az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem köti, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk (A tőkeamatadó levonásával.)

Előleglet nyújtunk értékpapírokra, sor jegyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében. Jutányos kamattétel mellett. Utalványok, juttatványok és chequek beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Vesszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

Hölgyek a nagy tribün lépcsőjén.

Császár Toldi László, a nyertős ló gazdája (középen).

A király-díj a budapesti lóversenyen.

gazdag, ő ugyanis a következő elegyrészeket tudta benne fölismereni: gránát, mely az összes törmeléknek körülbelül fele, zirkon, amfibol, glaukofán, cziánit, augit, kvarc, korund, rutil, magnetit, staurolit, andaluzit, turmalin, epidot, földpát. A gyémánt apró kis éles töredékekben lelhető; a legnagyobb szem 1.5 mm. átmérőjű. Nagyon sok zárványt tartalmaz: gázzal töltött hólyagokat és kis idegen kristályokat.

Tudományos szempontból nagyon fontos volt ez a felfedezés, mert a Lapp-földön a gyémántot ugyanazok az ásványok kísérik, mint Indiában és Braziliában és a gyémánt anyaköve itt pegmatit (nagyszemű gránit) épen úgy, mint helyenként Indiában.

KÉPEINKHEZ.

A Király-díj a budapesti lóversenyen.

A tavaszi meeting legszebb és legérdekesebb versenye. Óriási izgalom már napokkal előbb a turfátogatók között. Szakadatlan kocsisor és végnélküli emberáradat a verseny nap délutánján. Rogyásig megtelt tribünök a lóverseny tere. Csallhatatlan reményekkel telt keblek és emberi számítások kifelé menetkor és hosszú orr később a hazatérők legtöbbszörénél. Százezer korona a győztesnek stb. ! Ez a Király-díj.

Nincs oly érdekes esemény, oly borzalmas vagy világot rengető szenzáció, a mi e napra háttérbe ne szorulna. Sőt napokkal előbb ezzel kél, ezzel fekszik, ennek hatása alatt tippel, veszekszik, vitatkozik, ócsírol és dicser minden igazi sportember, nők és férfiak egyaránt.

Az idén még a szokottnál is érdekesebb volt ez a verseny, mert versenylovaink elitjébe tartozó mintegy 10 ló indult benne s előrelátható volt, hogy a legtájékozottabb turfátogatónak is meglepetést szerezhet ez a esport. Úgy is történt.

A versenyt a képeink egyikén bemutatott Rascal novü ló nyerte meg, még pedig most már harmadizben. Tavaly és harmadéve ugyancsak ez a ló volt a Király-díj nyertese, így tehát már 300.000 koronával szerencsétlente meg boldog tulajdonosát: Teleki László grótot ez a híres ló s ezenkívül még több százezerrel más versenyeken való nyeresével, úgy hogy összes versenynyeresége már 675.000 koronára rug ennek a lónak.

A kik következetesek a játékban, ragaszkodtak ehhez a lóhoz most is, ellenben az ingadozó jellemű turfmanok hűtlenek lettek hozzá, mert csak pár nappal előbb szorított csufos versenyt nálánál gyengébb klasszima lovakról, úgy hogy csak harmadiknak tudott bekullogni.

Uglátszik azonban, hogy ez a vereség csak az érdeklődők szemébe való porhintés volt, mert az e ló 12-én tartott Király-díj versenyen a legnagyobb súly mellett és sokkal számottevőbb lovakkal szemben már jó félhosszal nyerte meg az első díjat s ezzel szép nyereséget szerzett a benne bízó fogadóközönségnek is.

Nem is volt a napon ünnepelebb élőlény a Kúrpátoztól az Adriáig, sőt tán még azokon is tul, mint a Rascal és a lovasa: Janek, a leghíresebb magyar zsoke.

Tapsoltak, eljeneztek nekik még azok is, a kik más lovakat fogadva, vesztéségen voltak, sőt ha az ellenőrizhetetlen turfhiereknek hinni lehet, egyik fővárosi híres cigányzenész meg is csókolta Rascalt. A mi elvégre

nem is lehet diffamáló som a lóra, sem az emberre, lévén a ló ösidők óta az ember legjobb és leghíresebb társa, örömeinek és szenvedéseinek usztályosa báboruban és bókóben egyaránt.

De büszkék lehetünk erre az ünnepelt lóra mi, a turfon kívüliek is, mert az a tény, hogy ezt a híres versenyt három éven át mindig ugyanaz a magyar istálló-tulajdonos, magyar ló es magyar lovas nyerte meg nem csak nálunk, de a külföldi érdeklődők előtt is hosszú időre büszkesége lesz a magyar lótenyésztésnek.

HIREK.

Adományok. A létesítendő esendőrségi internátus alapjára újabban a következő adományok folytak be; úgy mint: a Nagyenyeden állomásozó honvéd- és esendőr-ultisztek által 1912. május 5-én rendezett jótékonyezü mulatság rendező bizottságától 300 korona és a ruttkai állomásfőnökségtől 10 korona. Ezen újabb adományokkal, melyeknek egyikéről alább részleteseb tudositást közlünk, az alap vagyona 27,195 korona 88 fillerre emelkedett.

Mulatság a jótékonyág szolgálatában. A Nagyonyeden állomásozó honvédzászlóalj és a esendőrszárny altiszti kara, Jatzin Rajmund honvéd ezredes, ezredparancsnok és csikszentimrei Csató Ferencz ezredes, esendőrkerületi parancsnok urak fővédnöksége és az állomás honvéd- és esendőrtisztikarának védnöksége alatt, 1912. évi május hó 5-én az altiszti özvegyek és árvák felsegélyezésére és a létesítendő esendőrségi gyermekinternátus javára, a kolozsvári VI. honvédkerületi zenekar közreműködésével, hangversenynyel egybekötött zártkörű táncestetélyt rendezett. A tisztikar védnöksége alatt a nagyenyedi intelligencia élénk részvételével fényesen sikerült jótékonyezü mulatság tisztá jövedelmének fele, vagyis a már fennobb nyugtázott 300 K a rendezőbizottság által a létesítendő esendőrségi internátus javára fordítottat. A tekintélyos anyagi siker biztosításához felülfizetésekkel, amiért a rendezőbizottság ezuttal is köszönetét fejezi ki, a következők járultak hozzá; u. m.: a m. kir. kolozsvári 21. honvéd gyalogezred tiszt rendelőzési alapja 50 K, Szász József Alsófehér megye főispánja 20 K, dr. Nagy Albert ny. vezértörzsorvos 20 K, csikszentimrei Csató Ferencz esendőrezredes 30 K, Pfeiffer Károly esendőrnagy 8 K, Szigethy János ny. honvédőrnagy 7.60 K, Sayuan József ny. esendőrnagy 10 K, Cömör László esendőrszázados 3 K, Cziboro István esendőrszázados 15 K, dr. Bartók József honvéd ezredorvos 18 K, Szakáll Kálmán honvédészázados 5 K, Szmazsenka Ervin esendőrhadnagy 8 K, Czirnerer József esendőrhadnagy 3 K, Molnár N. tart. honvédhadnagy 8 K, Kriston György esendőrszázados 1 K, Isó Jónó esendőrszázados 5 K, Balogh András esendőrszázados 2 K, Imre József főszolgabíró 5 K, Török Bertalan főlköbintokos 5 K, Czirner Ákos v. aljegyző 1.40 K, ifj. Czirner László nagykereskedő 7.40 K, dr. Székely János főgimnáziumi tanár 0.80 K, Szóke István várnagy 5 K, Solymosy Bálint körjegyző 3 K, Papp János gyárigazgató 5 K, Klomn Pál nagykereskedő 10 K, Balla István vegyeskereskedő 2 K, Volfart József vendéglős 2 K, Mildós Imre vendéglős 3.40 K, Szabó Ferencz közművesmester 4 K, dr. Szlávik Imre 5 K, Kollár Ferencz gyári üzemvezető 5 K, Földes Ede könyvkereskedő 2 K,

Merkur kerékpárok

legfinomabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljes jótállás mellett. Csakélytani részletezésre. — Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. — Csendőrségi alkalmazottak kerékpárakból 20 kor. alk. trészekből és gummikból 20% árengedm. rész esznek. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld

DÉRY EDE

kerékpár- és varrógép nagyraktár

SZEGED.

Fodor Károly pékmester 0:40 K, Kálmán János hűd-
pösti építész 1:40 K, Mannheim Herman 0:40 K, ifj.
Aczól Károly ókszerész 4 K, Fischer József műkertész
1:40 K, Incze István hentes 10 K, Mannheim N. 1 K,
Horváth Pál bankigazgató 5 K, Felvinczi Gyula 1 K,
Felvinczi József 1 K, Szatyori Jenő 1 K, Balla Béla
hentes 8 K, Hödliel Ferenc 0:08 K, Simon András es.
örmester 3 K, Pálmai Antal es. örmester 1 K, Méznai
Inre es. örmester 1 K, Demkó István es. örmester 1 K,
Bartalis Péter es. örmester 1 K, Fülöp Ferenc es.
örmester 2 K, Vincze István es. örmester 5 K, Barabás
Károly es. örmester 1 K, Kelomen János es. örmester
5:60 K, Jakó József es. örmester 3 K, Pestyán István
es. örmester 5:60 K, Tamás András es. örmester 3 K,
monorai csendőrőrs 10 K, Siklódi András es. örvezető
1 K, Majláth Mihály csendőr 1 K, N. N. 0:40 K, N. N.
0:40 K, N. N. 0:40 K, N. N. 0:40 K és N. N. 1 K.

Az egyenruházat és rendfokozati jelvények és
elnevezések megváltoztatása. A folyó évi május hó
15-én megjelent 14. színnu honvédségi «Közlöny»-ben (szab. rend.) közölt 5424/ein. számú honvé-
delmi miniszteri körrendelet szerint, Ó császári és apos-
toli királyi Felsője 1912. május hó 1-én Bécsben kelt
legfelsőbb elhatározásával a m. kir. és m. kir. horvát-
szlapon csendőrség öltözetében, rendfokozati jeleiben és
elnevezésében keresztül viendő változások foganatosítását
legkegyelmesebben megengedni méltóztatott. E nagy
horderejű és a csendőrség történetében korszakalkotónak
nevezhető változásokra vonatkozó körrendeletet lapunk
mai számának «Hivatalos rész»-ében teljartalmulag
közöljük.

Kétkoronás ezüstérmek kibocsátása. A m. kir.
pénzügyminiszter ur 1912. évi 49,337 számú rendelete
szerint a cs. és kir. ausztriai pénzügyminiszterrel léte-
sített megállapodás értelmében a korona értékre szol-
gó kétkoronás ezüstérmek kiadása 1912. évi május 20-ával
megkezdődött. A kétkoronás érme — és pedig egy a
magyar, mint az osztrák veretük — az 1912. évi XXI.
t.-cz. 1. §. IV. cikkje értelmében mindazon fizetések-
nél, a melyek koronaértékben teljesítendők, névértékben
fogadandók el. A magán forgalomban azonban senki
sincs kötelezve kétkoronásokat 50 koronán túl fizetés-
kép elfogadni, míg az állami és többi közpénztárak a
kétkoronásokat fizetéskép korhitlanul elfogadni tartoz-
nak. A kibocsátott kétkoronás loirását ismertető pénz-
ügyminiszteri rendeletet, lapunk mai számának «Hiva-
talo s rész»-ében szintén teljartalmulag közöljük.

Kérem. Tóth Ferenc, Fehér megye Csákerény
községben állomásozó csendőr kéri a III. számú csendőr-
kerület területén állomásozó Tata István csendőrt, hogy
ezimét vele közölje.

KÜLÖNFÉLÉK.

A földgáz felhasználása. Most, a mikor hazánkban
több helyütt a földből oly gázok törnek elő, melyeket
világításra, gépek bajtására föl lehet használni, aktuális
egy két dolgot róla elmondani. A közönségnek talán fel-
tűnt és nem tudta magyarázatát adni, miért engedték
oly soká szabadon áramlani a földből kitóduló gázok-
kat anélkül, hogy fölhasználták volna. Mindenestre
a közönségnek ninosen tudomása arról, hogy a földgáz

milyen veszélyos. Sok helyütt. Így Németországban, Wietno
környékén, valamint Oello vidékén a földgáz csak időn-
ként tódul föl, habár kezdetben iszonyú mennyiség-
ben jelentkezett. Természetes, hogy a földgázt fölhasz-
nálni lehetséges legyen, arra sokféle berendezést kell
készíteni, a mi nagy költséggel jár. Így például olvezetők
csövek berendezése, lámpák, vagyis gyújtó és világító
készülékek felállítása nagy befektetést igényel. Már most
esetleg a gáz felmondja a szolgáltatást, vége az összes
berendezésnek. Ha pedig villanyfejlesztésre kívánják a
földgázt fölhasználni, úgy ismét sok pénzt kell befek-
tetni a berendezésre. Ez is nagy rizikóval jár. Ez az oka,
hogy a vállalkozók kissé meggondolják a dolgot, mielőtt
pénzüket a vállalatba befektetnék. Azonban hazánkban
az eddigi kutatások és kísérletezések azt a föltevést igazol-
ták, hogy a földgáz legalább is állandóságban maradj.
Mindazonáltal csak az állam bír nagyobb vállalkozásra,
nagyobb szabású kihasználásra berendezéseket tenni, azért
ő vette a kezébe a dolgot. Azonban némely vidéken már
egyes vállalkozó értékesíti a földgáz hasznavehetőségét,
még pedig szép eredménnyel. Csodálatos, hogy még
eddig senki sem gondolt a földgáz olyféle értékesítésre,
hogy a kitóduló gázt tartályokba felfogva, különböző
vidékekre szállítsa gyárak részére. Még különösebb, hogy
most, amikor a ballonformájú léghajókat drágán töltik
meg a szükséges gázokkal, az olcsó földgázt orra a célra
nem használják föl.

A villamosság hatása az ember növeására. Érdekes
kísérletet végzett Arrhonius, a híres svéd fizikus. Körül-
belül félesztendő előtt egy népiskolában lehetőleg egy-
koru, egyforma növésű, egészséges fiut és leányt válogat-
tott ki. Ezeknek a gyermekeknek a fölével a tanulást
egy nagy, tágas szobában folytatta, a melynek a leve-
gője, anélkül, hogy a tanítók és tanítványok sejtették
volna, különös készülékek segítségével, erős villamossággal
volt telítve. A másik ötven gyermek ugyanolyan nagyságú
és fekvésű szobában tanult, amelynek a levegőjét azon-
ban nem telítették villamossággal. Félév leforgása után
a tudós a következőket állapította meg: A villamos-
ságnak kitett fiúk és leányok két büvelyknyit, vagy ennél
valamivel többet, a villamosságnak ki nem tett gyerme-
kek pedig alig egy és negyed büvelyknyit nőttek. E mellett
a villamosság hatásá alatt a gyermekek szellemi képességei
is sokkal jobban fejlődtek.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos leíról-
sokra és névtelen levelekre nem válaszol, közliratot
vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly
esetekben válaszol, ha a válasz — könnyességénél
fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél-
fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyegyet ne küld-
nek.

K. 33. «A becsületes napszámon»-ról írt cikkje nem illi meg
mértékünköt.

POLGÁR SÁNDOR
orvosi műszer- és kötézer gyárosnál
telep: Bpest, VII., Erzsébet-körút 50.

legújatosabban készre hoztunk összes betegápolási tár-
gyak, kötszerek, fecskén. 6k, m. kir. szab. Polgár-főlo
söréktők, gummihariganyák stb. stb. — Képes árjegyzéket
ingyen és bérmentve küld az úrlátveztőség, csak meg-
adandó, mily tárgy szükségeltetik.

Ezen hirdetés
lekioldása minden
10% ártedves-
mény a Csendőrs.
Lapok olvasóinak.

B. M. 1886. A költség megtérítésére — ha a kiadás indokolt volt — számíthat.

London 28. 1. Az előző idő is beszámít. 2. Kötvelevélnek lejárta előtt nem léphet át.

115. 1. Czégeket vagy vállalatokat nem ajánlhatunk s azokról bírálatot nem mondhatunk. 2. Nem tudjuk.

90. „Országos Pályázati Közlöny” Bpest, IX., ker. Üllői-út 55. Leszerelő. Így távolból nem ítélni meg az ügyet. Ha úgy érzi, hogy érdekein sérelem történt, forduljon panaszával az illetékes helyre. A bélyeget a lap javára bevételeztük.

B. őrmester. Bármelyik fegyverkereskedésben.

01077. Ha panasza van, lépjen a hivatalos utra; ily ügyekben nem adhatunk véleményt.

Bizalom. 1. Átvehetik. 2. Kérje a kiballgatásnál.

1876. 11./10. Nem tudjuk, hogy milyen szerződést írt alá s így csak azt tanácsolhatjuk, hogy forduljon egy jó ügyvédhez, mert ily bouyolultabb ügyekben a jó ügyvédi tanács megkíméli önt aránylag csekély költségen sok kellemetlenségtől.

Tavaszi. Eltávozási engedéllyel elmehet.

6782. Pontosan nincsen körülírva, de véleményünk szerint épen azért úgy tekintendő, mint az édes gyermek. A legjobb volna hivatalos uton döntést kérni.

1887. 1. Részben. 2. Nem tudjuk tisztetektől érte vagy legénységét?

P. J. őrszt. Három évig köteles szolgálni, azután pályázhatik.

N. J. csendőr. Egy testületbe sem léphet át.

R. J. járásőrmester. Igen.

37. sz. csendőrőrs. Európában nekünk csak Németország adja ki.

911. Nagyon helyesen írja, hogy a csendőr hivatásának csak akkor lesz képes minden tekintetben megfelelni, ha ismereteinek bővítéséről, elméje műveléséről egy pillanattig sem feledkezik meg, vajha minden csendőr megfogadná szavait. Czikkét, daczára annak, nem közöljük, mert az óvatosság definíciója — amely pedig alapja az értekezésnek — merőben téves. Tulzott dolog azt állítani, hogy csak a művelt ember az óvatos s hogy mennél tudatlanabb — tehát közelebb áll az állathoz — annál kevésbé óvatos. Ugyan, ugyan! hiszen épen az állat (különösen a vad) nagyon is óvatos s a műveltség fokát az óvatosságtól függővé tenni nem lehet és nem helyes.

83. Nem közölhető.

HIVATALOS RÉSZ.

Körrendelet.

5241/eln. Ő császári és apostoli királyi Felsége 1912. évi május hó 1-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy a magyar királyi csendőrség tiszti és tisztviselői állománya:

1912 január 1-ével:

8 századossal, 1 főhadnagy-számvivővel és 1 számtanáccsal felemeltessék, 8 főhadnaggyal pedig apusztassák — és

1912 július 1-ével:

1 ezredes, 1 alezredes, 1 őrnagy, 8 százados, 6 főhadnagy, 3 hadnagy és 2 százados-számvivővel felemeltessék.

A m. kir. csendőrségnél a rendszeresített tiszti és tisztviselői állomány a következő:

1912 január 1-ével:

1 altábornagy, 1 vezérőrnagy, 10 ezredes, 8 alezredes, 9 őrnagy, 75 százados, 66 főhadnagy, 70 hadnagy, 8 százados-számvivő, 7 főhadnagy-számvivő, 5 hadnagy-számvivő, 2 főszámtanácsos, 1 számtanácsos;

1912 július 1-ével:

1 altábornagy, 1 vezérőrnagy, 11 ezredes, 9 alezredes, 10 őrnagy, 83 százados, 72 főhadnagy, 73 hadnagy, 10 százados-számvivő, 7 főhadnagy-számvivő, 5 hadnagy-számvivő, 2 főszámtanácsos, 1 számtanácsos.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olcsó finom és jó hangszert szállítani, mint **REMENYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, czimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Reményi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjtalánul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kérendő.

36

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közűshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbőrűből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény mellett szállítását. " " "

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

MEGELŐZÖTT!
MOSKOVITS
ANATOMIAI
CZIPŐGYÁR R.T.
BUDAPEST
RÁKÓCZI ÚT 6.

Körrendelet.

5242/eln. sz. *Ő császári és apostoli királyi Felsége* 1912. évi május hó 1-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben *megengedni* méltóztatott, hogy a m. kir. és m. kir. borvát-szlavon csendőrségnél:

1. Tisztek, tisztjelöltek, tisztviselők és az összes legénység részére a zubbony az eddigi sötétzöld szövetből és a jelenlegi szabás mellett zsinórzat és fémgombok nélkül ránczos mellzsobekkel;

2. a legénység részére örmestertől lefelé a szabályszerű tisztsapka (A—26. jelzetű Öltözeti és felszerelési szabályzat C. fejezet) alakjának megfelelő fekete selyemmel átszőtt, sárga zsinórral és sárga gombbal ellátott, az oldal- és felső varrásokon buzér-vörös szegélyzettel beeresztett fekete színű sapka;

3. a valóságos örmesterek részére a kettős gallérszománnyal;

4. a csendőrök részére a véglegesítés napjától, a szakaszvezetői rendfokozati jel;

5. a különítmény-, örs- és járásparancsnok részére, mint önálló parancsnoki jelvény, a zubbony és dolmány hajtókáin a sapkán lévő gombhoz hasonló egy-egy sárga sima kis lapos fémgomb rendszeresíttessék.

A fentiek kapcsán a m. kir. belügyminiszter urral és a borvát-szlavon-dalmát bán, mint királyi biztos urral egyetértőleg a következőket rendeltem:

A csendőrségi próbaszolgálatba lépők előbbeni osztagvezetői rendfokozati jeleiket — tehát az örmestereket, a kikre nézve az 1904. évi 25,604/16. sz. rendeletem B. 2. pontjában foglaltak továbbra is érvényben maradnak, vagyis ezek a szakaszvezetői rendfokozati jelet kapják. Elnevezésük: *próbaszendőr*.

Az egy évi próbaszolgálat letelte után, a véglegesítés alkalmával, valamennyi próbaszendőr a szakaszvezetői rendfokozati jelet kapja. A neve: *csendőr*.

Azok a csendőrök, kik az altiszti vizsgát sikerrel letették, a vizsga után *csendőr* az. örmester»-ekké léptetendők elő. Ezek csendőri illetékben részesülnek.

A csendőr az. örmesterek rangsorban való fokozatos előléptetés mellett: *örsvezető* az. örmester»-i majd *örmester*»-i elnevezést nyernek.

Az *örsvezető* az. örmester» a jelenlegi *örsvezetői* illetéket kapja.

Az altiszti iskolát már korábban végzett *örsvezető* az. örmester»-ekké, az *örsvezető* az. örmester»-ekké pedig *örsvezető* az. örmester»-ekké léptetendők elő.

A most felsorolt új rendfokozati elnevezések következtében: a próbaszendőr az. örsvezető, csendőr az. örsvezető, az. örsvezető 11-od altiszt és örsvezető elnevezések elmaradnak.

Ez a rendelet a hadapródjelöltek és hadapródok elő-

léptetésére nézve kiadott 10,033/eln. 1909. és 67,615/XVI. 1891. számú rendeletet nem érinti.

A különítmény-, örs- és járásparancsnokok részére parancsnoki jelvényként rendszeresített kis sárga lapos fémgomb, melynek átmérője 12 milliméter, akként illesztendő a zubbonyhajtókára, hogy annak alsó széle a gallérszománnyal felső szélét érintve, a hajtóka hátsó szélétől öt milliméter távolságra legyen; a dolmányon szintén ezen méretnek és elhelyezésnek megfelelő módon alkalmazandó.

A gombot irodai, segédoktatói, pótlóidomítói stb. alkalmazásban levő altisztek nem viselhetik.

A kettős gallérszománnyal két centiméter széles, mintázott, aranysárga selyemből van, mely közepén megyszínű selyemesikkal osztatik ketté.

A valóságos örmestereknek — bármily alkalmazásban is legyenek, — megengedtetik, hogy szolgálaton kívül, vagy irodájában a sajátjukból beszerzett, nyitott selyem kardbojtot és aranysárga selyempaszománnyal ellátott hordszíjukon gyalogtishti kardot viselhessenek.

A jelenlegi zubbonyoknak kihordási ideje tisztek, tisztjelöltek és tisztviselőknél két év, a legénységéknél négy év.

Az újonnan rendszeresített sapkákkal a legénység mielőbb állítandó; a jelenlegi sapkák még elhordhatók.

A járőrvezetői jelvény adományozására, elvonására és viselésére vonatkozólag az 1895. évben 1809/16. szám alatt kiadott rendeletem továbbra is érvényben marad.

A járőrvezetői jelvényekkel ellátott és arra alkalmas csendőrökről a szakasz-, a járőrvezetői jelvényekkel ellátottakról pedig a száruparancsnokságnál előjegyzés vezetendő.

Ez a rendeletem az alosztályokkal a kerületi parancsnokságok által azonnal közzendő.

Budapesten, 1912. évi május hó 6-án.

Haza Samu s. k. bonyédelmi miniszter.

A m. kir. pénzügyminiszter 1912. évi 40,337. szám alatt a koronáértékre szóló kétkoronás ezüstérmék leírása tárgyában a következő hirdetményt becsatlotta ki.

Hirdetmény.

Az 1912. évi XX. törvényozikk alapján veretendő kétkoronás ezüstérme képlapján Ő császári és apostoli királyi Felsége mellképe a következő körirattal: *«Ferencz József I. K. A. Cs. és M. H. S. D. O. Ap. Kir.»* azaz *«Isten Kegyelmeiből Ausztriai Császár és Magyar-, Horvát-, Szlavon-, Dalmátországok Apostoli Királya»*. Ő Felsége mellképe alatt a körmüszályaival pénzverde jegye *«K. B.»* látható; a hátoldalon lebegő angyalok által tartva a magyar szent korona van, a korona alatt buzakalászból és esztergomból font, felfelé nyitott koszorúba foglalva az értékelés: *«2 koronás»* és a veretés évszáma.

A kétkoronások karimája sima és rajta mélyített betűkkel a szavak olvashatók: *«Bizalmam az ősi erényben»*.

A lapok pereme mindkét oldalon emelkedett és sima és azon belül gyöngysor vonul körül.

A kétkoronások átmérője 27 milliméter.

A birodalmi tanácsban képviselt királyságokban és országokban vert kétkoronás érme ötvözetű, sulya és átmérője ugyanaz, mint a magyarveretű erméé.

Külsőalakja a következő:

A képlapon Ő Felségének mellképe látható a következő körirattal: „Franz Jos. I. D. G. Imp. Austr. Rex Boh. Gal. Ill. Etc. Et Ap. Rex Hung.»

A hátlapon a császári sas látható és e felett köriratként az értékjelzés „II. Coronæ” és a veretés évszáma római számjegyekben; a császári sas alatt az értékjelzés „2 Cor.” és a veretés évszáma arab számjegyekben.

Az érme sima karimáján mélyített betűkkel e szavak olvashatók: „Viribus Unitis.”

A lapok pereme mindkét oldalon emelkedett és sima és azon belül gyöngysor (gyöngy gyöngyöt érintve) vonul körül.

Az 1912. évi XX. törvényzikk 5. §-a értelmében egyebekben az egykoronásokra vonatkozó törvényes rendelkezések a kétkoronásokra is alkalmazandók.

Ugyanez érvényes az 1912. évi XXI. törvényzikk 1. §. IV. cikké értelmében az ausztriai veretű kétkoronásokra is.

Kelt Budapesten, 1912. évi május hó 7-én.

Teleszky János s. k.
m. kir. pénzügyminiszter.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Kinevezettek:

1912 május 1-ével:

csendőr járásörmesterekké:

Kalina János	örmester (1. rangszám) az V.,
Szudár Marin	” (2. ”) a VI.,
Győrei István	” (3. ”) a VIII.,
Czifra János I.	” (4. ”) a VII.,
Barth Károly	” (5. ”) a IV.,
Onetb György	” (6. ”) az I.,
Jankó Már	” (7. ”) és
Asztalos Sándor	” (8. ”) a VIII. sz.

csendőrkerület állományában; továbbá

csendőr törzsörmesterekké:

Varjassy Iván örmester (1. rangszám) a IV.,
Zagyva István ” (2. ”) és
Kántor Géza ” (3. ”) a III. számú
csendőrkerület állományában.

Várakozási illetékkal szabadságoltatott:

Gabriel Alajos VI. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett újbóli felülvizsgálat alapján, mint „jelenleg szolgálatképtelen”, 1912. évi április hó 1-től számítandó bat óra.

Választott lakhely: Dombóvár.

Okiratilag megdicsértetett:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Grigely Antal, Radványi Mihály és Baráth István V. számú csendőrkerületbeli járásörmesterek, hosszas csendőrségi szolgálatuk alatt, a közbiztonsági szolgálat terén állandóan fáradhatlan buzgalommal kifejtett eredményes tevékenységük, alárendeltjeik helyes nevelése és példás magatartásukért.

Molnár Salamon és Olexik József törzsörmesterek, valamint Pilinger József örmester, mindhárman az V. számú csendőrkerület állományában, az irodai szolgálat terén állandóan nagy szorgalommal és lelkiismeretes pontossággal kifejtett eredményes tevékenységük, alárendeltjeiknek helyes befolyásolása és vezetése, valamint példás magatartásukért.

Zsigó József V. számú csendőrkerületbeli csendőr ez. örmester, az 1912. évi márczius hó 27-én Trsztena községben pusztított és a község kétharmad részét elbarmvasztott tűzvesz alkalmával a laktanya kincstári tárgyainak biztonságba helyezése, valamint a laktanya melléképületeinek és ezzel kapcsolatban a községházának is a tűztől való megmentése körül férfias bátorsággal kifejtett önfeláldozó tevékenységeért.

Inecz Sándor I. VII. számú csendőrkerületbeli örsvezető ez. örmester, hosszas csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában, különösen pedig az 1910. évben egy tiz tagból állott pénzhamisító szövetkezetnek, hosszas, fárasztó és nagy leleményességgel vezetett nyomozás utáni kiderítése és a tettesek közrekerítése alkalmával kifejtett eredményes tevékenységeért.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

VI., Liszt Ferencz-tér 9

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.

... könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban

Honvédelmi miniszter úr Ő nagyméltósága által legujabban kiadott közzgaldalkodásra vonatkozó Cs 20 jelzésű „Határozmányok” czimű szolgálati könyvben előirt minták szerinti nyomtatványok és könyvek nemkülönben leltárak raktárunkon már készen kaphatók.